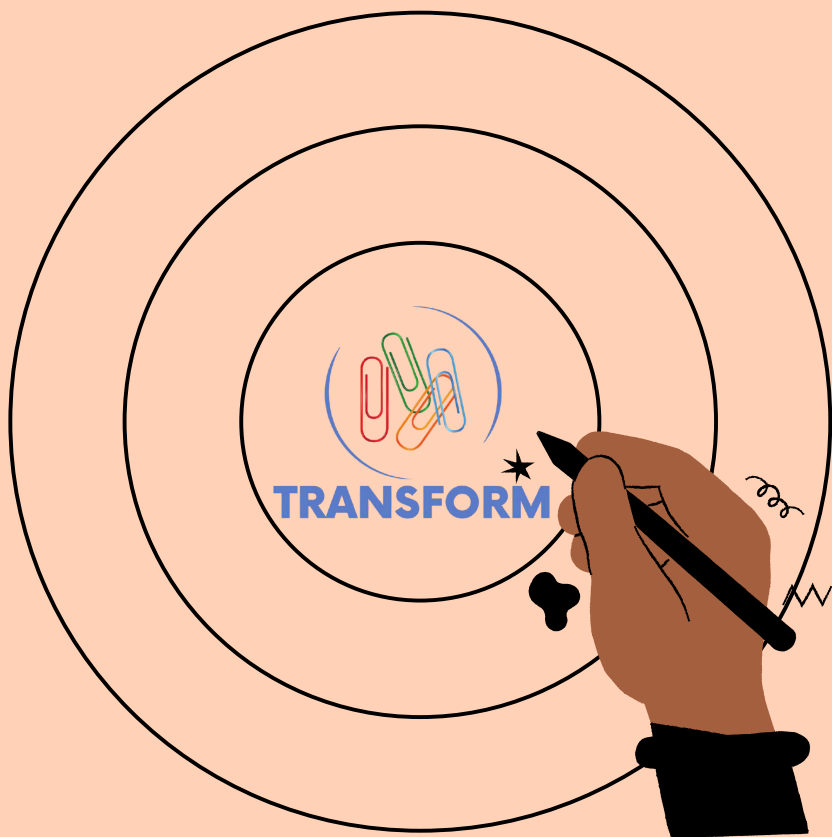

NUMER PROJEKTU:2023-1-IE01-KA220-VET-000159740

Przewodnik metodologiczny dotyczący edukacji transformacyjnej w Europie

Wytyczne referencyjne

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

TRANSFORM

WSPÓŁAUTORZY I OŚWIADCZENIA

Przewodnik metodologiczny dotyczący edukacji transformacyjnej w Europie
CYFROWY PRZEWODNIK REFERENCYJNY ZOSTAŁ OPRACOWANY W
WYNIKU PROJEKTU TRANSFORM - TRANSFORMACYJNA EDUKACJA NA
RZECZ WŁĄCZENIA I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, JEST PRZEZNACZONY
DLA PRAKTYKÓW. ZAWIERA TEORIE EKSPERTÓW W DZIEDZINIE
EDUKACJI TRANSFORMACYJNEJ, STUDIA PRZYPADKÓW
PREZENTUJĄCE NAJLEPSZE PRAKTYKI W ZAKRESIE INTEGRACJI I
WŁĄCZENIA W RAMACH KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA ZAWODOWEGO
ORAZ KLUCZOWE PODEJŚCIA PEDAGOGICZNE DO STOSOWANIA
TYCH KONCEPCJI W PRAKTYCE.

Data publikacji: 2025

AUTORZY

Kamila Wodka, Natalia Truszkowska, Education Agency for Development and
Innovation – IDEA not-for-profit Sp. z o.o.

Debora Ercoli, TUCEP – Tiber Umbria Comett Education Programme

Humera Sajid, Meath Partnership

Sitareniou Dimitra, Bokolas Vassilis, Tzika Katerina, XENIOS POLIS

Maria Naiara Julián, Asociación Empresas CON VALORES

Maria Potes Barbas, IPSANTARÉM

LICENCJA I OŚWIADCZENIA

TNiniejsza praca jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa -
Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-
NC-SA 4.0). Dziękujemy platformie Canva za wizualizacje wykorzystane w
dokumencie.

**Projekt Transformacyjna edukacja na rzecz włączenia i integracji społecznej -
TRANSFORM** (numer projektu: 2023-1-IE01-KA220-VET-000159740) jest
współfinansowany przez Unię Europejską. Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji
tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy
autorów, a Komisja nie może być pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek
wykorzystanie informacji w niej zawartych.

TREŚĆ

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 1

Wprowadzenie do włączenia społecznego, integracji i migracji

ROZDZIAŁ 2

Polityka i ramy w systemach kształcenia i szkolenia
zawodowego

ROZDZIAŁ 3

Projektowanie programów szkoleniowych uwzględniających
włączenie społeczne

ROZDZIAŁ 4

Nauczanie i wspieranie zróżnicowanych uczniów

ROZDZIAŁ 5

Ocena i ewaluacja w edukacji włączającej

ROZDZIAŁ 6

Rozwój zawodowy i ciągłe uczenie się

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 1

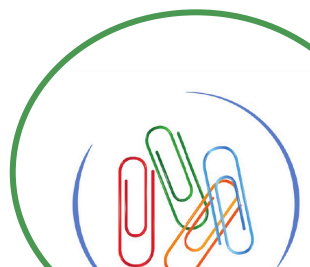
Wprowadzenie do włączenia społecznego, integracji i migracji

Opracowane przez: Kamila Wodka, Natalia Truszkowska
Education Agency for Development and Innovation – IDEA not-for-profit Sp. z o.o.

Wprowadzenie i cele

W dzisiejszych czasach społeczność nie są już jednorodne kulturowo, ale stały się mikrokosmosami różnorodności, odzwierciedlającymi zróżnicowane pochodzenie kulturowe, językowe i społeczno-ekonomiczne. W tym kontekście istnieje ogromna potrzeba pracy nad różnorodnością, włączeniem i integracją społeczną z nauczycielami kształcenia i szkolenia zawodowego (VET), pracownikami socjalnymi i wszystkimi tymi, którzy wspierają osoby wykluczone, ponieważ nauczyciele VET mają za zadanie wspierać integracyjne i integracyjne środowiska uczenia się, które zaspokajają różnorodne potrzeby uczniów.

Niniejszy rozdział analizuje koncepcje włączenia, integracji i migracji, podkreślając ich znaczenie w kontekście kształcenia i szkolenia zawodowego oraz zapewniając nauczycielom wgląd i strategię tworzenia sprawiedliwych i wspierających narzędzi nauczania oraz skutecznego radzenia sobie z tymi wyzwaniami.

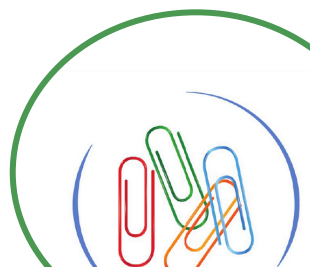
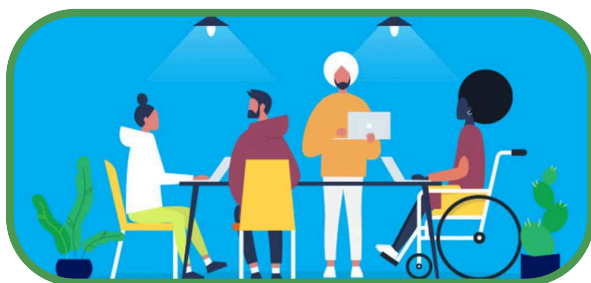
ROZDZIAŁ 1

Zrozumienie kluczowych pojęć

Edukacja włączająca

W 1994 r. włączenie zostało przedstawione jako obiecujące nowe podejście pedagogiczne na Światowej Konferencji na temat Edukacji Specjalnej w Salamance (UNESCO 1994) i była to jedna z pierwszych definicji włączenia. Istnieją różne definicje włączenia, ale łącząc je stwierdzamy, że edukacja włączająca to podejście do edukacji i uczenia się, które zapewnia wszystkim ludziom równy dostęp do wysokiej jakości edukacji w środowisku opartym na współpracy, niezależnie od zdolności, niepełnosprawności, pochodzenia lub sytuacji osobistej.

Dla nauczycieli VET edukacja włączająca oznacza projektowanie programów nauczania i środowisk uczenia się, które są dostępne i dostosowane do potrzeb osób o różnych potrzebach, takich jak uczniowie niepełnosprawni, bariery językowe, stan psychiczny lub różnice kulturowe (Jardinez & Natividad, 2024). Włączenie zapewnia, że wszyscy uczniowie czują się doceniani i mają wsparcie, którego potrzebują, aby w pełni wykorzystać swój potencjał. Obejmuje to promowanie kultury szacunku, sprawiedliwości i współpracy w klasie i poza nią (Freire & Cesar, 2003).

ROZDZIAŁ 1

Integracja

W przeciwieństwie do włączenia, które jest zakorzenione w zmianach systemowych, integracja obejmuje dodanie konkretnego wsparcia, aby pomóc ludziom dostosować się do istniejących struktur. Integracja koncentruje się na pomocy uczniom z różnych środowisk, zwłaszcza imigrantom, w skutecznej adaptacji i wniesieniu wkładu w nowe środowisko edukacyjne i społeczne (Omanović i Langley, 2021). Edukatorzy VET mają ogromny wpływ na skuteczność integracji osób wykluczonych. Obejmuje to wspieranie poczucia przynależności, budowanie zrozumienia międzykulturowego i usuwanie systemowych barier uczestnictwa, wykraczających poza szkolenie językowe, naukowe lub techniczne. Integracja może być krokiem w kierunku włączenia, ale grozi marginalizacją, jeśli osoby wykluczone nie są rzeczywiście zaangażowane lub doceniane (Lough, Barbelet, Njeri, 2022). Tak więc w kontekście kształcenia i szkolenia zawodowego integracja może obejmować zapewnienie dostosowanego wsparcia dla osób wykluczonych w celu wypełnienia luk kulturowych i luk w wiedzy, zachęcanie do mentoringu rówieśniczego, angażowanie lokalnych interesariuszy w tworzenie staży i możliwości zatrudnienia dla różnych osób uczących się.

Edukacja na rzecz migracji

Migracja wprowadza nową dynamikę do systemów kształcenia i szkolenia zawodowego (VET), ponieważ osoby z różnych krajów i kultur wnoszą unikalne perspektywy, umiejętności i wyzwania do środowisk edukacyjnych. Dla edukatorów uznanie wpływu migracji oznacza zrozumienie specyficznych potrzeb uczących się migrantów, w tym nabywania języka, uznawania kwalifikacji, adaptacji kulturowej (Tran & Nyland, 2011). Co więcej, nauczyciele mogą wykorzystać tę różnorodność, aby poprawić doświadczenia edukacyjne dla wszystkich zaangażowanych. Aby to zrobić, powinni znać specjalne narzędzia i sposoby integracji imigrantów z lokalną społecznością.

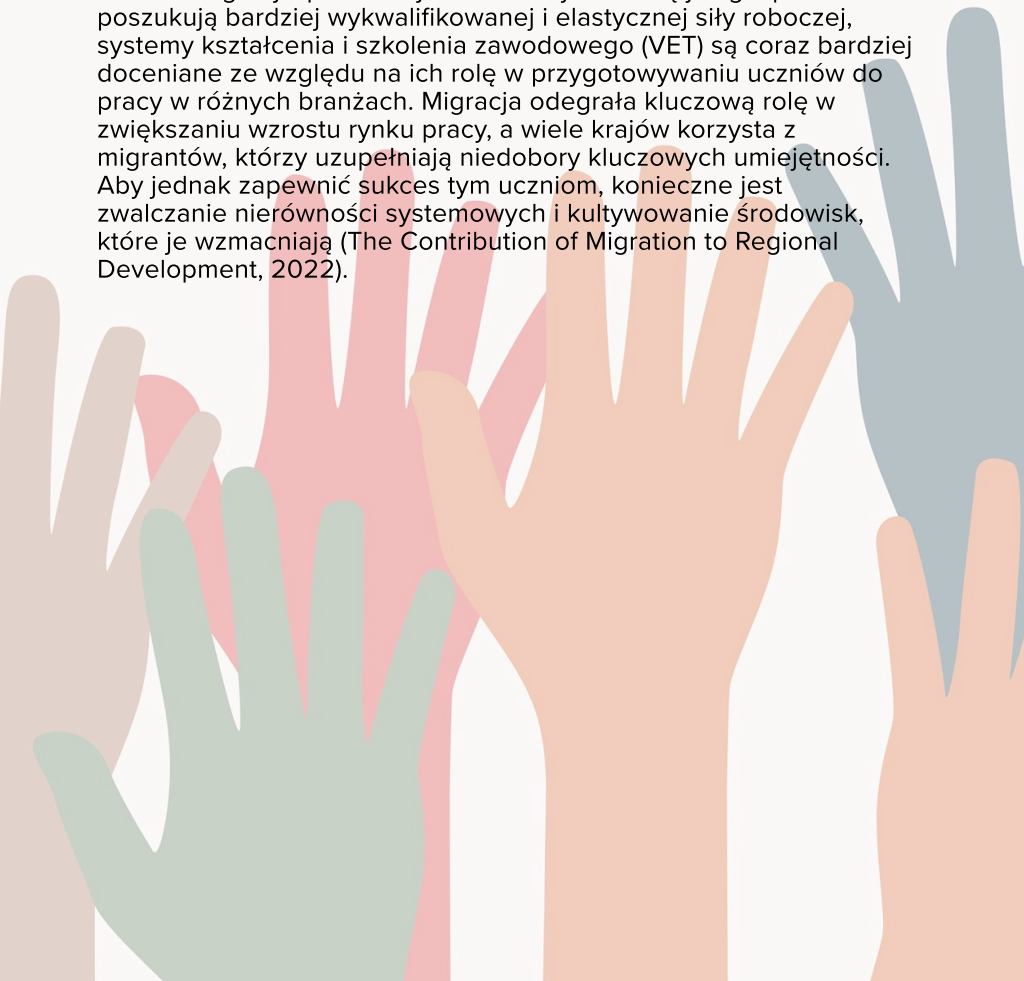
**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

ROZDZIAŁ 1

Dlaczego włączenie, integracja i migracja mają znaczenie w kształceniu i szkoleniu zawodowym

Emigracja odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu współczesnych przepływów migracyjnych w Europie. Swobodny przepływ osób w ramach Unii Europejskiej umożliwił wielu osobom poszukiwanie lepszych warunków życia i pracy. Jednocześnie migranci spoza Europy przybywają w poszukiwaniu nowych możliwości ekonomicznych. Konflikty, takie jak wojny domowe, prowadzą do masowych przepływów uchodźców, podczas gdy zmiany klimatyczne stają się coraz ważniejszym czynnikiem migracyjnym, szczególnie w regionach takich jak Afryka i Bliski Wschód (Van Mol & De Valk, 2015). W obliczu tych wyzwań bardzo ważne są umiejętne środki integracji społecznej i kulturowej. W miarę jak gospodarki poszukują bardziej wykwalifikowanej i elastycznej siły roboczej, systemy kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) są coraz bardziej doceniane ze względu na ich rolę w przygotowywaniu uczniów do pracy w różnych branżach. Migracja odegrała kluczową rolę w zwiększaniu wzrostu rynku pracy, a wiele krajów korzysta z migrantów, którzy uzupełniają niedobory kluczowych umiejętności. Aby jednak zapewnić sukces tym uczniom, konieczne jest zwalczanie nierówności systemowych i kultywowanie środowisk, które je wzmacniają (The Contribution of Migration to Regional Development, 2022).

ROZDZIAŁ 1

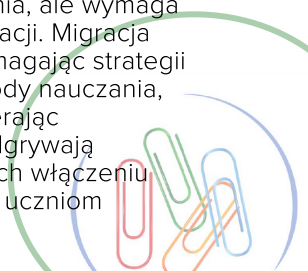
Dlaczego włączenie, integracja i migracja mają znaczenie w kształceniu i szkoleniu zawodowym

Integracja osób wykluczonych społecznie i imigrantów, rozwijanie wrażliwości i zdolności reagowania na różnorodność i wielokulturowość ma dziś kluczowe znaczenie w globalizującym się świecie. Wraz z rosnącą liczbą kontaktów międzykulturowych, zarówno w życiu zawodowym, jak i społecznym, umiejętność zrozumienia i zaakceptowania różnic kulturowych staje się niezbędna. Promowanie otwartości na inne perspektywy wzmacnia więzi społeczne, zmniejsza uprzedzenia i sprzyja harmonijnej współpracy w zróżnicowanych społecznościach. Wrażliwość na różnorodność pomaga również w tworzeniu bardziej włączających środowisk, w których każdy, niezależnie od pochodzenia czy tożsamości kulturowej, może czuć się akceptowany i doceniany. Takie podejście nie tylko buduje kapitał społeczny, ale także stymuluje innowacje, wzbogacając społeczności o nowe pomysły i doświadczenia. Dlatego ważne jest, aby nauczyciele VET mieli dostęp do aktualnych pomocy edukacyjnych, aby mogli stosować strategię uwzględniające różnorodność kulturową i indywidualne potrzeby.

Kluczowe jest rozwijanie kompetencji kulturowych poprzez uczenie się o wartościach, stylach komunikacji i preferencjach ucznia się uczniów, co umożliwia im tworzenie atmosfery szacunku i reagowania. Dostosowanie metod nauczania, takich jak stosowanie zasad Universal Design for Learning (UDL), wspiera dostępność materiałów edukacyjnych i angażuje różne grupy. Wspieranie nabywania kompetencji językowych poprzez współpracę z lingwistami, korzystanie z dwujęzycznych zasobów jest również ważnym aspektem.

Podsumowanie i refleksje

Dzisiejsze społeczności odzwierciedlają rosnącą różnorodność kulturową, językową i społeczno-ekonomiczną, co stwarza pilną potrzebę skupienia się na włączeniu, integracji i migracji w kształceniu i szkoleniu zawodowym (VET). Edukacja włączająca zapewnia równy dostęp do wysokiej jakości uczenia się dla wszystkich, uwzględniając różnorodne potrzeby oraz wspierając szacunek i współpracę. Integracja, zapewniając konkretne wsparcie w zakresie adaptacji, jest krokiem w kierunku włączenia, ale wymaga prawdziwego zaangażowania, aby uniknąć marginalizacji. Migracja niesie ze sobą wyjątkowe wyzwania i możliwości, wymagając strategii takich jak kompetencje kulturowe, dostosowane metody nauczania, wsparcie językowe i wykorzystanie technologii. Wspierając różnorodność i wielokulturowość, nauczyciele VET odgrywają kluczową rolę w budowaniu społeczności sprzyjających włączeniu społecznemu, zmniejszaniu uprzedzeń i umożliwianiu uczniom odniesienia sukcesu społecznego i ekonomicznego.

ROZDZIAŁ 1

Źródła

1. Krischler, M., Powell, J. J. W., & Pit-TenCate, I. M. (2019). What is meant by inclusion? On the effects of different definitions on attitudes toward inclusive education. *European Journal of Special Needs Education*, 34(5), 632–648.
<https://doi.org/10.1080/08856257.2019.1580837>
2. UNESCO. (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. Salamanca, Spain. Paris, France: UNESCO.
3. Freire, S., & César, M. (2003). Inclusive ideals/inclusive practices: how far is a dream from reality? Five comparative case studies. *European Journal of Special Needs Education*, 18(3), 341–354. <https://doi.org/10.1080/0885625032000120224>
4. Bernad-Cavero, O., Núria Llevot Calvet, & Intechopen (Firm). (2018). *New Pedagogical Challenges in the 21st Century : Contributions of Research in Education*. Intechopen.
<https://doi.org/10.5772/intechopen.72341>
5. Sipos, Y., Battisti, B., & Grimm, K. (2008). Achieving transformative sustainability learning: engaging head, hands and heart. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 9(1), 68–86.
<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/14676370810842193/full/h tml>
6. Jardinez, M. J., & Natividad, L. R. (2024). The Advantages and Challenges of Inclusive Education: Striving for Equity in the classroom. *Shanlax International Journal of Education*, 12(2), 57–65.
<https://doi.org/10.34293/education.v12i2.7182>
7. Omanović, V., & Langley, A. (2023). Assimilation, Integration or Inclusion? A Dialectical Perspective on the Organizational Socialization of Migrants. *Journal of Management Inquiry*, 32(1), 76–97.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/10564926211063777>
8. Lough, O., Barbelet, V. and Njeri, S. (2022) Inclusion and exclusion in humanitarian action: findings from a three-year study. **HPG report**. London: ODI www.odi.org/en/publications/inclusion-and-exclusion-in-humanitarian-action- findings-from-a-three-year-study
9. Tran, L., & Nyland, C. (2011). *International Vocational Education and Training - the Migration and Learning mix*. Australian Journal of Adult Learning, 51(1), 8–31.
<http://dro.deakin.edu.au/eserv/DU:30055899/tran-internationalvocational- 2011.pdf>
10. The contribution of migration to regional development. (2022). In *OECD regional development studies*.
11. Van Mol, C., & De Valk, H. (2015). Migration and immigrants in Europe: a historical and demographic perspective. In *IMISCOE research series* (pp. 31–55).
https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-21674-4_3

ROZDZIAŁ 2

Polityka i ramy w systemach kształcenia i szkolenia zawodowego

Opracowane przez: Debora Ercoli
TUCEP – Tiber Umbria Comett Education Programme

Wprowadzenie i cele

Unia Europejska konsekwentnie nadaje priorytet edukacji i szkoleniom jako fundamentom wspierania spójności społecznej, wzrostu gospodarczego i rozwoju osobistego. Zgodnie z kluczowymi politykami, takimi jak Europejski filar praw socjalnych, szczególny nacisk kładzie się na zapewnienie równego dostępu do edukacji i szkoleń dla migrantów i innych grup szczególnie wrażliwych. Systemy kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) odgrywają kluczową rolę w tym przedsięwzięciu, ponieważ mają wyjątkową pozycję, aby zająć się lukami w umiejętnościach, ułatwić integrację na rynku pracy i promować uczenie się przez całe życie. Jednak różnorodność struktur i podejść do kształcenia i szkolenia zawodowego w poszczególnych krajach europejskich stwarza zarówno możliwości, jak i wyzwania dla harmonizacji mechanizmów wsparcia.

Niniejszy rozdział ma na celu zbadanie **zgodności krajowych ram kształcenia i szkolenia zawodowego** z szerszymi celami europejskiej polityki edukacyjnej, przy jednoczesnym **określeniu najlepszych praktyk i strategii** mających na celu zwiększenie **włączenia i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego**, w szczególności dla migrantów.

ROZDZIAŁ 2

Kontekst teoretyczny

W ciągu ostatnich pięciu lat Europa przyjęła wielu młodych migrantów. Stworzyło to wyzwania w zakresie pomocy im i ich rodzinom w osiedleniu się i rozwoju. Edukacja i szkolenia są niezbędne dla ich udanej integracji, ponieważ otwierają drzwi do rynku pracy.

Kształcenie i szkolenie zawodowe (VET) jest szczególnie skuteczne w pomaganiu młodym ludziom w przejściu ze szkoły do pracy, zwłaszcza młodzieży znajdującej się w niekorzystnej sytuacji. Jednak systemy VET były często stosowane niekonsekwentnie w przypadku migrantów, a wielu z nich napotyka bariery, takie jak ograniczone zasoby, różnice językowe i brak świadomości na temat dostępnych możliwości.

Kluczowym przesłaniem jest to, że budowanie włączających i elastycznych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego przynosi korzyści wszystkim - nie tylko migrantom, ale także innym uczniom znajdującym się w niekorzystnej sytuacji - poprzez tworzenie silniejszych, bardziej elastycznych systemów kształcenia i szkolenia.

W tym kontekście od 2016 r. Komisja Europejska wspiera państwa członkowskie UE w ich wysiłkach na rzecz integracji migrantów w ich systemach edukacji i szkoleń, od wczesnej edukacji i opieki po szkolnictwo wyższe. Komisja zdaje sobie sprawę, że studenci ze środowisk uchodźczych lub migracyjnych często napotykają trudności w dostosowaniu się do nowego środowiska edukacyjnego. Z drugiej strony, osoby zajmujące się edukacją i szkoleniami mogą odnieść znaczne korzyści z poradnictwa i dzielenia się najlepszymi praktykami, aby skutecznie zaspokajać potrzeby edukacyjne uczniów w zróżnicowanych i wielojęzycznych klasach.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

ROZDZIAŁ 2

Kontekst teoretyczny

W listopadzie 2020 r. Komisja przedstawiła Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021-2027, mający na celu promowanie włączenia społecznego poprzez kompleksowe podejście obejmujące społeczności migrantów i społeczności lokalne, pracodawców, społeczeństwo obywatelskie i wszystkie szczeble administracji. Plan podkreśla znaczenie zapewnienia ukierunkowanego wsparcia w całym procesie integracji.

Podczas gdy rządy krajowe ponoszą główną odpowiedzialność za opracowywanie i wdrażanie polityk społecznych, UE odgrywa kluczową rolę we wspieraniu państw członkowskich poprzez zapewnianie finansowania, opracowywanie wytycznych i zachęcanie do odpowiednich partnerstw. Głównym celem planu jest włączenie edukacji i szkoleń, od wczesnego dzieciństwa do szkolnictwa wyższego, z naciskiem na szybsze uznawanie kwalifikacji i naukę języków, wspieraną przez fundusze UE.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 2

Strategie dostosowania programów szkoleniowych do europejskiej polityki VET

Dostosowanie krajowych ram kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) do szerszej europejskiej polityki VET wymaga strategicznego podejścia, które łączy krajowe priorytety ze wspólnymi celami określonymi w europejskich inicjatywach politycznych. Oto kluczowe kroki i strategie pozwalające osiągnąć takie dostosowanie:

1. Przyjęcie ram politycznych i wytycznych UE

- Włączenie do strategii krajowych kluczowych zaleceń UE, takich jak Europejski program na rzecz umiejętności, proces kopenhaski i Zalecenie Rady w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności.
- Zapewnienie zgodności z ogólnymi celami, takimi jak wspieranie włączenia społecznego, promowanie umiejętności cyfrowych i ekologicznych oraz zachęcanie do uczenia się przez całe życie.

2. Nawiązanie współpracy transgranicznej

- Promowanie wymiany najlepszych praktyk za pośrednictwem programów finansowanych przez UE, takich jak Erasmus+ i Europejski Fundusz Społeczny (EFS).
- Uczestnictwo w inicjatywach takich jak Europejski Sojusz na rzecz Praktyk Zawodowych (EAfA) w celu zacieśnienia współpracy w zakresie praktyk zawodowych i uczenia się w miejscu pracy.

3. Zwiększenie zaangażowania interesariuszy

- Współpraca z pracodawcami, instytucjami edukacyjnymi i partnerami społecznymi w celu zapewnienia, że krajowe ramy odzwierciedlają zarówno potrzeby rynku pracy, jak i cele UE.
- Wspieranie inicjatyw ukierunkowanych na migrantów poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi i społecznymi w celu opracowania włączających i dostosowanych programów szkoleniowych.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

ROZDZIAŁ 2

4. Poprawa zapewniania i monitorowania jakości

- Przyjęcie Europejskich ram zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET) w celu standaryzacji i poprawy jakości programów kształcenia i szkolenia zawodowego.
- Regularne monitorowanie i ocena wyników polityki kształcenia i szkolenia zawodowego przy użyciu poziomów odniesienia z unijnych wskaźników modernizacji kształcenia i szkolenia zawodowego.

5. Ułatwienie rozpoznawania umiejętności i mobilności

- Uproszczenie uznawania kwalifikacji i wcześniejszego uczenia się za pomocą narzędzi takich jak Europejskie Ramy Kwalifikacji (EQF) i Europass. Dzięki tym narzędziom organizatorzy kształcenia i szkolenia zawodowego mogą sprawić, że krajowe kwalifikacje będą łatwiejsze do zrozumienia i bardziej porównywalne. Ma również na celu wspieranie transgranicznej mobilności osób uczących się i pracowników, w tym migrantów, promując uczenie się przez całe życie i rozwój zawodowy w całej Europie.
- Zachęcanie do stosowania mikrokwalifikacji w celu potwierdzania określonych umiejętności, zwłaszcza w przypadku migrantów o zróżnicowanym wykształceniu.

6. Inwestowanie w rozwój nauczycieli i trenerów

- Wyposażenie nauczycieli w umiejętności potrzebne do prowadzenia wysokiej jakości szkoleń włączających, zgodnych z priorytetami UE, takimi jak włączenie i różnorodność, cyfryzacja i zrównoważony rozwój.
- Opracowanie programów ciągłego rozwoju zawodowego dla trenerów VET zgodnie ze standardami UE.

7. Ukierunkowanie na migrantów i grupy wrażliwe

- Tworzenie dostosowanych ścieżek, które uwzględniają wyjątkowe wyzwania stojące przed migrantami, w tym bariery językowe, integrację kulturową i ocenę umiejętności.
- Włączenie projektów finansowanych przez UE w celu wsparcia włączenia migrantów do programów VET.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 2

Wspieranie polityki włączenia społecznego w placówkach edukacyjnych

Liderzy VET odgrywają kluczową rolę w opracowywaniu strategii zapewniających wszystkim uczniom, niezależnie od ich pochodzenia lub umiejętności, dostęp do wysokiej jakości edukacji. Te włączające strategie powinny kłaść nacisk na rozwój polityki, zaangażowanie społeczności i praktyczne wdrażanie w celu poprawy strategii włączenia w szkołach i innych placówkach edukacyjnych.

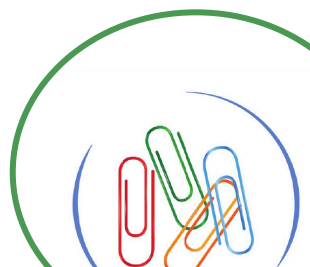
Poniższe zasady stanowią istotne elementy planowania i wdrażania strategii włączenia w placówkach edukacyjnych:

Identyfikacja barier utrudniających włączenie

Niezbędna jest ocena istniejących wyzwań jeszcze przed promowaniem włączenia kulturowego w placówkach edukacyjnych. Bariery dla włączenia kulturowego mogą być fizyczne, takie jak niedostępne obiekty, lub systemowe, takie jak stronnicze programy nauczania lub polityki. Liderzy VET muszą dokładnie ocenić te przeszkody, aby opracować ukierunkowane, skuteczne rozwiązania.

Zbieranie opinii od społeczności

Włączenie społeczności ma kluczowe znaczenie dla tworzenia integracyjnych środowisk edukacyjnych. Angażowanie uczniów, rodziców, nauczycieli i innych interesariuszy zapewnia cenny wgląd w ich potrzeby i doświadczenia. Narzędzia takie jak ankiety, grupy fokusowe, spotkania w ratuszu i komitety ds. różnorodności sprzyjają współpracy i pomagają w kształtowaniu strategii włączających.

ROZDZIAŁ 2

Polityka i rozwój programu nauczania

Edukacja włączająca zaczyna się od jasnej polityki i sprawiedliwych programów nauczania. Polityka powinna określać zaangażowanie instytucji we włączenie społeczne, w tym środki antydyskryminacyjne, dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych i wsparcie dla grup marginalizowanych. Programy nauczania powinny uwzględniać różne perspektywy i promować krytyczne myślenie oraz kompetencje kulturowe.

Rozwój zawodowy i szkolenia

Nauczyciele potrzebują szkoleń, aby tworzyć środowiska sprzyjające włączeniu społecznemu. Programy rozwoju zawodowego powinny obejmować kompetencje kulturowe, zróżnicowane nauczanie i metody nauczania sprzyjające włączeniu społecznemu. Stałe zasoby i wsparcie zapewniają, że nauczyciele są na bieżąco informowani o najlepszych praktykach i pojawiających się trendach.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 2

Tworzenie struktur wspierających

Zrównoważona inkluzywność wymaga dedykowanych struktur, takich jak koordynatorzy ds. włączenia, oficerowie ds. różnorodności i centra zasobów. Mentoring rówieśniczy, włączające zajęcia pozalekcyjne i wyspecjalizowane role wsparcia zapewniają zasoby, które pomagają uczniom w rozwoju.

Wdrożenie praktyk włączających

Promowanie kultury sprzyjającej włączeniu społecznemu:

Promowanie szacunku i przynależności poprzez warsztaty dotyczące różnorodności, wydarzenia kulturalne i kampanie na rzecz włączenia społecznego. Inicjatywy prowadzone przez studentów i kluby różnorodności umożliwiają aktywne uczestnictwo w tworzeniu sprawiedliwych środowisk.

Bieżące monitorowanie i informacje zwrotne: Regularnie oceniaj strategię włączenia za pomocą narzędzi takich jak ankiety i wskaźniki wydajności. Informacje zwrotne od uczniów, rodziców i pracowników zapewniają ciągłe doskonalenie i dostosowanie do potrzeb społeczności.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 2

Studia przypadków lub przykłady

Studia przypadków dotyczące włączenia edukacyjnego mogą zaoferować wgląd, a także modele tworzenia bardziej włączających środowisk uczenia się jako przykłady skutecznych narzędzi i podejść w tym obszarze.

W tym względzie, następujące najlepsze praktyki i studia przypadków mogą wspierać liderów VET we włączeniu polityki inkluzyjnej do środowiska edukacyjnego:

Grupy operacyjne Europejskiego Obszaru Edukacji:

Aby pomóc w integracji uchodźców i migrantów, Komisja ułatwia wymianę dobrych praktyk między państwami członkowskimi UE poprzez działania w zakresie wzajemnego uczenia się obejmujące różne tematy i poziomy edukacji (od dzieciństwa po edukację dorosłych).

Walidacja umiejętności uchodźców i migrantów w Norwegii:

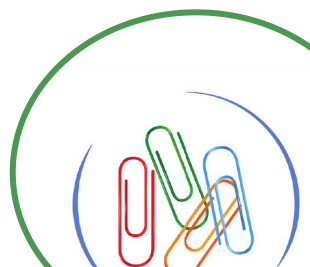
Obejmuje środki podjęte w celu przyspieszenia mapowania i walidacji umiejętności i kompetencji uchodźców i innych imigrantów.

Schoos4Inclusion:

Projekt ten promuje edukację włączającą dzieci migrantów. Opiera się na zasadach edukacji włączającej i zaangażowania całej szkoły.

Universal Design for Learning (UDL):

To przykład udanego włączenia w szkolnictwie podstawowym i średnim, które daje wszystkim uczniom równe szanse na odniesienie sukcesu. Jest to rama edukacyjna, która kieruje rozwojem elastycznych środowisk uczenia się w celu dostosowania ich do potrzeb różnych uczniów.

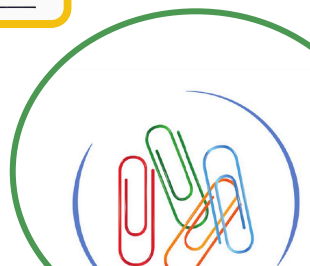
ROZDZIAŁ 2

Podsumowanie i refleksje

Niniejszy rozdział podkreśla rolę systemów kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) we wspieraniu spójności społecznej i wzrostu gospodarczego, przy jednoczesnym rozwiązywaniu problemów związanych z brakami w umiejętnościach i integracją rynku pracy. Analizuje on dostosowanie krajowych ram kształcenia i szkolenia zawodowego do europejskiej polityki edukacyjnej, w szczególności w odniesieniu do migrantów i słabszych grup społecznych.

Najważniejsze informacje obejmują:

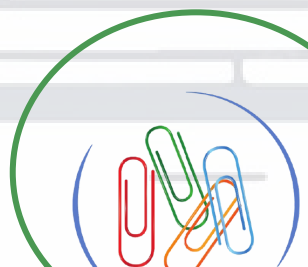
- Znaczenie włączenia i elastyczności w systemach kształcenia i szkolenia zawodowego w celu pokonywania barier, takich jak ograniczenia językowe i ograniczenia zasobów.
- Praktyczne kroki i strategie mające na celu dostosowanie programów szkoleniowych do polityk europejskich, takie jak wzmocnienie współpracy transgranicznej, przyjęcie ram i wytycznych polityki UE, zaangażowanie zainteresowanych stron, rozwój specjalistów, ułatwienie uznawania umiejętności i dostosowanie programów szkoleniowych do konkretnych potrzeb docelowych.
- Zasady planowania i wdrażania strategii włączających w placówkach edukacyjnych
- Praktyczne przykłady dotyczące włączenia edukacyjnego zapewniające wgląd, a także modele tworzenia bardziej włączających środowisk edukacyjnych jako przykłady skutecznych narzędzi i podejść w tym obszarze.

ROZDZIAŁ 2

Pytania refleksyjne dla uczniów:

- **Zrozumienie barier:** Jakie są typowe wyzwania stojące przed migrantami w dostępie do edukacji zawodowej i jak można im zaradzić?
- **Dostosowanie polityki:** W jaki sposób polityki UE, takie jak Europejski Program na rzecz Umiejętności Zawodowych, wpływają na krajowe podejście do edukacji i szkoleń?
- **Rola edukatorów:** Na jakich konkretnych umiejętnościach lub szkoleniach powinni skupić się edukatorzy VET, aby wspierać włączające środowisko uczenia się?
- **Zaangażowanie społeczności:** W jaki sposób zaangażowanie społeczności może zwiększyć włączenie i skuteczność programów VET?
- **Studia przypadków:** Zastanów się nad jednym z przedstawionych studiów przypadku (np. uniwersalne projektowanie dla uczenia się lub walidacja umiejętności w Norwegii). Jakie lekcje można zastosować w lokalnym kontekście edukacyjnym?

ROZDZIAŁ 2

Źródła

1. Krischler, M., Powell, J. J. W., & Pit-Ten Cate, I. M. (2019). What is meant by inclusion? On the effects of different definitions on attitudes toward inclusive education. *European Journal of Special Needs Education*, 34(5), 632–648. <https://doi.org/10.1080/08856257.2019.1580837>
2. UNESCO. (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. Salamanca, Spain. Paris, France: UNESCO.
3. Freire, S., & César, M. (2003). Inclusive ideals/inclusive practices: how far is a dream from reality? Five comparative case studies. *European Journal of Special Needs Education*, 18(3), 341–354. <https://doi.org/10.1080/0885625032000120224>
4. Bernad-Cavero, O., Núria Llevot Calvet, & Intechopen (Firm. (2018). *New Pedagogical Challenges in the 21st Century : Contributions of Research in Education*. Intechopen <https://doi.org/10.5772/intechopen.72341>
5. Sipos, Y., Battisti, B., & Grimm, K. (2008). Achieving transformative sustainability learning: engaging head, hands and heart. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 9(1), 68–86. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/14676370810842193/full/html>
6. Jardinez, M. J., & Natividad, L. R. (2024). The Advantages and Challenges of Inclusive Education: Striving for Equity in the classroom. *Shanlax International Journal of Education*, 12(2), 57–65. <https://doi.org/10.34293/education.v12i2.7182>
7. Omanović, V., & Langley, A. (2023). Assimilation, Integration or Inclusion? A Dialectical Perspective on the Organizational Socialization of Migrants. *Journal of Management Inquiry*, 32(1), 76-97. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/10564926211063777>
8. Lough, O., Barbelet, V. and Njeri, S. (2022) Inclusion and exclusion in humanitarian action: findings from a three-year study. HPG report. London: [ODI](https://www.odihumanitarian.org/en/publications/inclusion-and-exclusion-in-humanitarian-action-findings-from-a-three-year-study) www.odihumanitarian.org/en/publications/inclusion-and-exclusion-in-humanitarian-action-findings-from-a-three-year-study
9. Tran, L., & Nyland, C. (2011). *International Vocational Education and Training - the Migration and Learning mix*. Australian Journal of Adult Learning, 51(1), 8–31. <http://dro.deakin.edu.au/eserv/DU:30055899/tran-internationalvocational-2011.pdf>
10. The contribution of migration to regional development. (2022). In OECD regional development studies.
11. Van Mol, C., & De Valk, H. (2015). Migration and immigrants in Europe: a historical and demographic perspective. In IMISCOE research series (pp. 31–55). https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-21674-4_3

ROZDZIAŁ 3

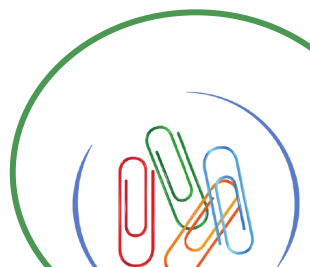
Projektowanie programów szkoleniowych uwzględniających włączenie społeczne

Opracowane przez: Humera Sajid
Meath Partnership

Wprowadzenie i cele

Tworzenie inkluzywnych programów szkoleniowych stało się nie tylko celem, ale koniecznością, ponieważ społeczeństwo europejskie staje się coraz bardziej zróżnicowane. W tym rozdziale zbadamy rozwój programów szkoleniowych, które zaspokajają potrzeby wszystkich uczniów, ze szczególnym naciskiem na wspieranie osób ze środowisk migracyjnych. Rozważymy również podstawowe zasady edukacji włączającej, strategie zaspokajania wieloaspektowych potrzeb różnorodnych uczniów oraz metody tworzenia, wdrażania i oceny skutecznych programów szkoleniowych w zakresie edukacji włączającej.

Niniejszy rozdział ma na celu pomóc nauczycielom i trenerom zrozumieć zasady edukacji włączającej i zapewnić praktyczne strategie zaspokajania różnorodnych potrzeb uczniów. Obejmuje on sposoby opracowywania treści i materiałów dydaktycznych sprzyjających włączeniu społecznemu, wdrażania skutecznych strategii nauczania i oceny programów włączających. Dzięki temu czytelnicy będą przygotowani do tworzenia skutecznych doświadczeń edukacyjnych, które sprzyjają włączeniu i sukcesowi wszystkich uczniów w europejskich systemach kształcenia i szkolenia zawodowego (VET)

ROZDZIAŁ 3

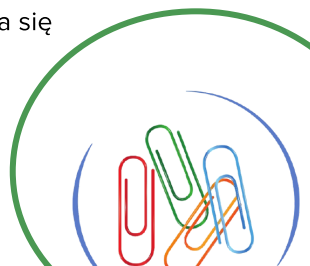
Kontekst teoretyczny

Edukacja włączająca opiera się na wielu ważnych pomysłach ekspertów, którzy badają, w jaki sposób ludzie się uczą. Pomysły te pomagają nam zrozumieć, dlaczego ważne jest włączenie wszystkich do naszych klas i jak możemy to zrobić dobrze. Wygotski (1978) nauczył nas, że nauka przebiega najlepiej, gdy wchodzimy w interakcje z innymi. Wierzył, że uczymy się rozmawiając i pracując z ludźmi wokół nas, zwłaszcza tymi, którzy wiedzą nieco więcej niż my. Idea ta wspiera pracę grupową i korepetycje rówieśnicze w klasach. Gardner (1983) wykazał, że ludzie są inteligentni na różne sposoby, a nie tylko na jeden. Powiedział, że istnieje wiele rodzajów inteligencji, takich jak bycie dobrym w słowach, liczbach, muzyce lub rozumieniu innych. Oznacza to, że nauczyciele powinni stosować różne sposoby nauczania i pozwolić uczniom pokazać, czego się nauczyli na różne sposoby.

Universal Design for Learning

Według Rose i Meyer (2002) ważne jest dostosowanie lekcji, które działają dla wszystkich, bez względu na to, jak najlepiej się uczą. Nazywają to uniwersalnym projektowaniem nauczania. Chodzi o projektowanie i dostarczanie programu nauczania zgodnie z potrzebami, zainteresowaniami i poziomem umiejętności każdego ucznia. Może to oznaczać wykorzystanie zdjęć, filmów i ćwiczeń praktycznych, a nie tylko książek. Bronfenbrenner (1979) przypomniał nam, że rodzina, szkoła i społeczność danej osoby odgrywają rolę w jej uczeniu się. Powiedział, że musimy myśleć o wszystkich tych częściach życia ucznia, aby zrozumieć, w jaki sposób najlepiej się uczy. Oznacza to współpracę z rodzinami i społecznościami w celu wspierania uczenia się uczniów.

ROZDZIAŁ 3

Inni badacze opierający się na pracy Wygotskiego wykazali, jak ważna jest kultura w uczeniu się (Lantolf, 2000). Według nich nasze pochodzenie kulturowe kształtuje sposób, w jaki myślimy i uczymy się. Oznacza to, że nauczyciele powinni szanować i wykorzystywać wiedzę kulturową uczniów na swoich lekcjach.

Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) opierają się na wcześniejszych Milenijnych Celach Rozwoju (MDGs) i mają na celu zapewnienie włączającej i sprawiedliwej edukacji dla wszystkich. Cel Zrównoważonego Rozwoju 4 wzywa kraje do zapewnienia wysokiej jakości edukacji i promowania możliwości uczenia się przez całe życie. Ramy działania na rzecz edukacji 2030 zostały przyjęte na całym świecie w celu wspierania postępów w osiągnięciu celu zrównoważonego rozwoju 4, podkreślając potrzebę zajęcia się wszystkimi formami wykluczenia i marginalizacji, szczególnie w zakresie dostępu, uczestnictwa i wyników w nauce. Peters, (2004)

Wszystkie te pomysły razem pomagają nauczycielom tworzyć klasy, w których każdy może się dobrze uczyć, niezależnie od swojego pochodzenia lub umiejętności. Pokazują nam, że w edukacji włączającej nie chodzi tylko o to, by wszyscy byli w tym samym pomieszczeniu, ale o docenienie unikalnych sposobów uczenia się i myślenia każdej osoby.

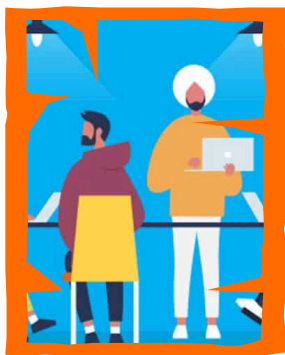

ROZDZIAŁ 3

Zasady edukacji włączającej

Edukacja włączająca opiera się na fundamentalnym przekonaniu, że wszyscy uczniowie, niezależnie od ich pochodzenia, umiejętności lub okoliczności, powinni mieć równe szanse uczenia się, uczestnictwa i odnoszenia sukcesów w środowisku edukacyjnym (UNESCO, 2017). Tradycyjne podejścia edukacyjne często zawodzą w pracy z dorosłymi profesjonalistami, którzy wnoszą bogate doświadczenia życiowe, różnorodne perspektywy i specyficzne potrzeby edukacyjne. Uznanie tych wyjątkowych cech może przekształcić szkolenie z przyziemnego wymogu w potężne narzędzie rozwoju osobistego i organizacyjnego. Zasady te prowadzą nauczycieli w tworzeniu środowisk edukacyjnych, które nie tylko uwzględniają różnorodność, ale aktywnie wykorzystują ją jako siłę w procesie edukacyjnym. Przestrzegając tych zasad, trenerzy mogą tworzyć bardziej sprawiedliwe, elastyczne i skuteczne doświadczenia edukacyjne dla wszystkich uczniów.

Osoby dorosłe uczą się samodzielnie i są motywowane przez wyraźne, namacalne korzyści (Diversio, 2023). Angażują się głębiej, gdy programy szkoleniowe wykazują bezpośrednią wartość dla ich pracy i rozwoju osobistego. Kluczem jest sprawienie, by proces uczenia się wydawał się istotny i celowy, a początkowe etapy były proste i zachęcające.

Wcześniejsze doświadczenia życiowe znacząco kształtują sposób uczenia się dorosłych. Chociaż może to przyspieszyć zrozumienie, niesie ze sobą również potencjalne uprzedzenia. Skuteczne szkolenie uwzględnia te doświadczenia, włączając metody pomagające uczniom krytycznie przeanalizować ich istniejące perspektywy (Diversio, 2023). Wyznaczanie celów staje się kluczowe, z narzędziami wspierającymi i informacjami, które łączą naukę z wynikami w świecie rzeczywistym.

ROZDZIAŁ 3

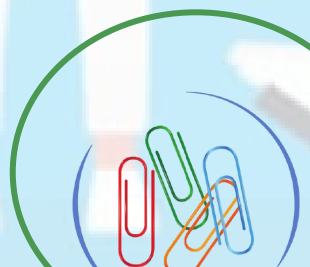
Zasady edukacji włączającej

Praktyczność jest najważniejsza dla dorosłych uczniów. Skłaniają się oni ku podejściu do rozwiązywania problemów i szkoleniom, które można natychmiast zastosować w ich środowisku pracy (Diversio, 2023). Oznacza to stosowanie interaktywnych metod, takich jak studia przypadków, symulacje i ćwiczenia refleksyjne, które pozwalają uczniom łączyć nową wiedzę z ich istniejącymi umiejętnościami i doświadczeniem. Nauka powinna być narzędziem do doskonalenia, a nie tylko ćwiczeniem akademickim.

Uczenie się dorosłych rozwija się dzięki różnorodności, mentoringowi i osobistej odpowiedzialności (Diversio, 2023). Różni ludzie uczą się w różny sposób - niektórzy poprzez czytanie, inni poprzez ćwiczenia praktyczne lub dyskusje grupowe. Wzory do naśladowania i mentorzy mogą inspirować i kierować uczniami, a zapewnienie wielu sposobów uczenia się zapewnia szersze zaangażowanie. Co najważniejsze, dorośli muszą czuć, że mają kontrolę nad swoją podróżą edukacyjną, z możliwościami samodzielnej eksploracji i osobistego wkładu w proces uczenia się.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 3

Integracyjne podejścia pedagogiczne

Aby zaspokoić różnorodne potrzeby edukacyjne obecne w klasach integracyjnych, ważne jest, aby stosować różnorodne podejścia pedagogiczne. Strategie te powinny być elastyczne, elastyczne i zaprojektowane tak, aby angażować uczniów z różnych środowisk, stylów uczenia się i umiejętności. Niektóre skuteczne podejścia obejmują uniwersalny projekt nauczania (UDL), zróżnicowane instrukcje, nauczanie dostosowane do kultury, uczenie się oparte na projektach, uczenie się oparte na współpracy, uczenie się wspomagane technologią i uczenie się przez doświadczenie.

- **Uniwersalne projektowanie uczenia się (UDL)** koncentruje się na zapewnieniu wielu ścieżek uczenia się, zapewniając wszystkim uczniom dostęp do programu nauczania za pomocą różnych metod rozumienia treści, wyrażania wiedzy i utrzymywania zaangażowania. Te poparte badaniami ramy, przedstawione przez CAST (2018), pomagają tworzyć elastyczne środowiska uczenia się, które uwzględniają różnorodne potrzeby.
- **Nauczanie wrażliwe kulturowo** integruje różnorodne pochodzenie kulturowe i doświadczenia uczniów z procesem uczenia się, czyniąc edukację bardziej znaczącą i istotną dla ich życia. Według Gaya (2018) podejście to pomaga uczniom połączyć się z materiałem, jednocześnie potwierdzając ich tożsamość kulturową i doświadczenia.

ROZDZIAŁ 3

Integracyjne podejścia pedagogiczne

- **Nauczanie wspomagane technologią** wykorzystuje narzędzia i platformy cyfrowe do tworzenia spersonalizowanych doświadczeń edukacyjnych, które mogą dostosowywać się do różnych potrzeb i preferencji uczniów. OECD (2018) podkreśla, w jaki sposób technologia może sprawić, że nauka będzie bardziej dostępna i angażująca dla różnych uczniów.
- **Uczenie się przez doświadczenie**, zgodnie z opisem Kolba (2014), zapewnia praktyczne możliwości poprzez praktyki zawodowe, symulacje i praktyczne zastosowania, które pozwalają uczniom bezpośrednio angażować się i stosować swoją wiedzę w znaczących kontekstach.
- **Strategie kooperatywnego uczenia się** promują współpracę między uczniami z różnych środowisk i na różnych poziomach umiejętności poprzez projekty grupowe i korepetycje rówieśnicze. Johnson & Johnson (2009) pokazują, w jaki sposób takie podejście pomaga uczniom uczyć się od siebie nawzajem, jednocześnie rozwijając ważne umiejętności społeczne i akademickie.

ROZDZIAŁ 3

Integracyjne podejścia pedagogiczne

- **Zróżnicowane nauczanie** umożliwia nauczycielom dostosowanie metod i materiałów dydaktycznych do indywidualnych umiejętności i preferencji edukacyjnych uczniów. Jak wyjaśnia Tomlinson (2014), podejście to pozwala nauczycielom na zapewnienie różnych poziomów wsparcia i wyzwań w oparciu o możliwości i gotowość każdego ucznia.
- **Uczenie się oparte na projektach** angażuje uczniów w złożone, rzeczywiste wyzwania, które rozwijają krytyczne myślenie i umiejętności współpracy. Jak udokumentowali Larmer i in. (2015), podejście to pozwala uczniom na praktyczne zastosowanie ich wiedzy podczas pracy nad znaczącymi projektami, które łączą się z ich zainteresowaniami i doświadczeniami.

ROZDZIAŁ 3

Opracowywanie materiałów szkoleniowych sprzyjających włączeniu społecznemu

Tworzenie inkluzywnych materiałów szkoleniowych ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia wszystkim uczestnikom dostępu do treści i ich zaangażowania. Oto kilka kluczowych kwestii:

- **Używaj jasnego, prostego języka:** Unikaj żargonu i złożonych konstrukcji zdań. Jest to korzystne nie tylko dla osób uczących się języka, ale także dla rodzimych użytkowników języka o różnym poziomie umiejętności czytania i pisania.
- **Zapewnienie wielu formatów:** Oferuj materiały w różnych formatach (np. tekst, audio, wideo), aby zaspokoić różne preferencje i potrzeby edukacyjne.
- **Zapewnienie dostępności:** Upewnij się, że materiały cyfrowe są kompatybilne z technologiami wspomagającymi i zgodne z wytycznymi dotyczącymi dostępności stron internetowych.
- **Uwzględnianie różnorodnych reprezentacji:** Używaj obrazów, przykładów i studiów przypadków, które odzwierciedlają różne kultury i doświadczenia.
- **Oferowanie tłumaczeń lub glosariuszy:** W miarę możliwości udostępniaj kluczowe terminy lub streszczenia w wielu językach.
- **Używaj treści wrażliwych kulturowo:** Pamiętaj o różnicach kulturowych i unikaj treści, które mogą być obraźliwe lub alienujące dla niektórych grup.
- **Zapewnienie dodatkowych zasobów:** Oferuj materiały uzupełniające dla uczniów, którzy potrzebują dodatkowego wsparcia lub chcą dalej zgłębiać tematy.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 3

Ocena i ulepszanie programów włączających

Regularna ewaluacja jest niezbędna do zapewnienia skuteczności i ciągłego doskonalenia integracyjnych programów szkoleniowych. Oto kilka strategii oceny:

- **Zbieranie różnorodnych informacji zwrotnych:** Zbieranie opinii od uczniów, nauczycieli i innych interesariuszy za pomocą ankiet, grup fokusowych i indywidualnych wywiadów.
- **Stosowanie wielu metod oceny:** Stosowanie różnorodnych technik oceny w celu uchwycenia różnych aspektów uczenia się i skuteczności programu.
- **Analizowanie danych ilościowych:** Przyjrzyj się wskaźnikom, takim jak wskaźniki postępów uczniów, frekwencja i osiągnięcia w różnych grupach uczniów.
- **Przeprowadzanie ocen jakościowych:** Korzystaj z metod takich jak obserwacje zajęć i portfolio uczniów, aby uzyskać głębszy wgląd w proces uczenia się.
- **Zaangażowanie uczestników w proces oceny:** Zachęcanie uczestników do refleksji nad własnymi postępami i skutecznością programu.
- **Porównywanie z najlepszymi praktykami:** Porównaj swój program z udanymi inicjatywami edukacji włączającej w innych kontekstach.
- **Wdrażanie ciągłego doskonalenia:** Wykorzystanie wyników ewaluacji do wprowadzania bieżących zmian i ulepszeń w programie.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 3

Studia przypadków

Studium przypadku: Edukacja włączająca w Irlandii

Irlandia poczyniła znaczne postępy we wdrażaniu praktyk edukacji włączającej, szczególnie w odniesieniu do uczniów ze środowisk migracyjnych. Irlandzka ustawa o edukacji z 1998 r. podkreśla prawo wszystkich dzieci do odpowiedniej edukacji, niezależnie od ich pochodzenia lub okoliczności (Rząd Irlandii, 1998).

W Dublinie programy Trinity Access Programmes (TAP) w Trinity College Dublin z powodzeniem zwiększają dostęp do szkolnictwa wyższego dla studentów z niedostatecznie reprezentowanych grup, w tym migrantów. TAP oferuje kurs podstawowy dla młodych dorosłych i dojrzałych studentów, zapewniając im umiejętności akademickie i pewność siebie potrzebne do przejścia na studia uniwersyteckie (Trinity College Dublin, 2021).

Inicjatywy te pokazują, w jaki sposób zasady edukacji włączającej mogą być stosowane w praktyce na różnych poziomach systemu edukacji, od szkół podstawowych po szkolnictwo wyższe.

ROZDZIAŁ 3

Studia przypadków

Studium przypadku: Nauczanie włączające w irlandzkim kształceniu i szkoleniu zawodowym

Sektor dalszej edukacji i szkoleń (FET) w Irlandii wdraża metody nauczania włączającego, aby wspierać różnorodnych uczniów, w tym migrantów. Strategia FET 2020-2024 koncentruje się na włączeniu edukacji poprzez UDL. UDL pomaga trenerom tworzyć elastyczne, dostępne lekcje, które zaspokajają potrzeby różnych uczniów, oferując im wybór i dostosowując się do ich potrzeb.

Dokument zawierający wytyczne wspiera nauczycieli praktycznymi narzędziami i prezentuje przykłady udanych praktyk UDL, które są już stosowane. Podejście to zachęca do współpracy między praktykami FET w celu dzielenia się skutecznymi metodami i ciągłego doskonalenia nauczania włączającego w całym sektorze (Heelan, Tobin, Ryder i zespół AHEAD, 2021).

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 3

Podsumowanie i refleksje

Tworzenie włączających programów szkoleniowych jest złożonym, ale niezbędnym zadaniem w dzisiejszym zróżnicowanym społeczeństwie europejskim. Rozumiejąc i stosując zasady edukacji włączającej, rozpoznając i zaspokajając różnorodne potrzeby uczniów, stosując różnorodne metody nauczania włączającego, opracowując dostępne materiały oraz regularnie oceniając i ulepszając nasze programy, możemy stworzyć środowiska uczenia się, które naprawdę wspierają wszystkich uczniów.

Pytania do przemyślenia

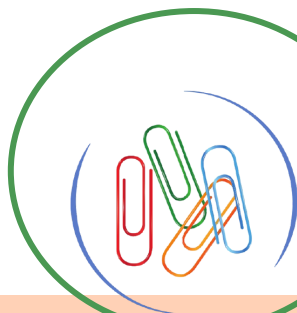
- **Jak można zastosować zasady edukacji włączającej w konkretnym kontekście nauczania?**
- **Jakie są główne wyzwania stojące przed różnorodnymi uczniami w twoich programach i jak możesz sobie z nimi poradzić?**
- **Jak myślisz, które metody nauczania włączającego byłyby najbardziej skuteczne dla twoich uczniów i dlaczego?**
- **W jaki sposób można uczynić obecne materiały szkoleniowe bardziej włączającymi i dostępnymi?**
- **Jakich metod można użyć do oceny inkluzywności i skuteczności programów szkoleniowych?**

ROZDZIAŁ 3

Źródła

1. Ainscow, M. (2005). **Developing inclusive education systems: What are the levers for change?** Journal of Educational Change, 6(2), 109-124.
2. Bronfenbrenner, U. (1979). **The ecology of human development.** Harvard University Press.
3. CAST. (2018). **Universal Design for Learning Guidelines version 2.2.** Retrieved from <http://udlguidelines.cast.org>.
4. Diversio. (2023, January). **8 adult learning principles for DEI training.** <https://diversio.com/8-adult-learning-principles-for-dei-training/>
5. Education and Training Boards Ireland (ETBI). (2020). **Universal Design for Learning: Guidelines for Further Education and Training.** ETBI.
6. Gay, G. (2018). **Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice (3rd ed.).** Teachers College Press.
7. Gardner, H. (1983). **Frames of mind: The theory of multiple intelligences.** Basic Books.
8. G Heelan, A., Tobin, T. J., Ryder, D., & the AHEAD team. (2021). **UDL for FET practitioners: Guidance for implementing universal design for learning in Irish further education and training.** AHEAD. <https://www.solas.ie/f/70398/x/6154fce37c/udl-for-fet-practitioners.pdf>
9. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). **An educational psychology success story: Social interdependence theory and cooperative learning.** Educational Researcher, 38(5), 365-379.
10. Kolb, D. A. (2014). **Experiential learning: Experience as the source of learning and development (2nd ed.).** Pearson Education.

ROZDZIAŁ 4

Nauczanie i wspieranie zróżnicowanych uczniów

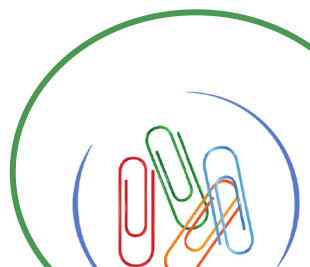
Opracowane przez: Sitareniou Dimitra, Bokolas Vassilis, Tzika Katerina
XENIOS POLIS

Wprowadzenie i cele

W niniejszym rozdziale przeanalizowano koncepcje związane z różnorodnością w kontekście edukacji oraz sposoby, w jakie nauczyciele mogą wspierać różnorodnych uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem różnorodności kulturowej. Przedstawiono podejścia edukacyjne i metodologie, które odnoszą się do różnorodności i integracji, a także wspierające i włączające praktyki, które nauczyciele mogą wykorzystać do poprawy swojego nauczania.

Cele rozdziału są następujące:

- Zrozumienie wpływu różnorodności na edukację i tego, w jaki sposób może ona przynieść korzyści uczniom i nauczycielom.
- Poznanie kluczowych pojęć związanych z różnorodnością w edukacji.
- Zapoznanie się z głównymi podejściami edukacyjnymi wykorzystywanymi w zróżnicowanych środowiskach edukacyjnych.
- Poznanie najlepszych praktyk i sposobów wspierania różnorodnych uczniów z ich własnej perspektywy.

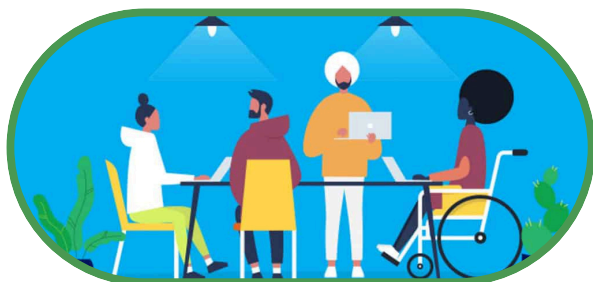
ROZDZIAŁ 4

Nauczanie i wspieranie zróżnicowanych uczniów

Edukacja bardzo się zmieniła w ciągu ostatnich kilku lat. W nowoczesnych wielokulturowych społeczeństwach, gdzie różnorodność jest normą, dotyczy to również szkół. Różnorodność odnosi się do stanu bycia innym w porównaniu z innymi jednostkami. Jest to integralna część gatunku ludzkiego, ponieważ wszyscy jesteśmy różni (Banks et al., 2005). We wszystkich klasach uczniowie mają różne style uczenia się, trudności w nauce, wiedzę podstawową, zdolności językowe i pochodzenie kulturowe. Dlatego konieczne jest dostosowanie procesów, strategii i metodologii nauczania do aktualnych zróżnicowanych potrzeb uczniów (Setiawan & Qamariah, 2023). Badacze podkreślają rozdźwięk między współczesnymi zróżnicowanymi klasami a ciągłym stosowaniem metodologii nauczania, które nie uwzględniają tej różnorodności (Capp, 2017).

Różnorodność w klasie jest wyzwaniem dla nauczycieli, ale zapewnia także możliwość rozwoju osobistego. Klimat w klasie, który sprzyja wielokulturowości i kontaktom międzykulturowym, koreluje z wyższą samooceną inteligencji kulturowej (Schwarzenenthal i in., 2019). Ponadto, dostosowując program nauczania do zróżnicowanych potrzeb uczniów, nauczyciel może zwiększyć ich zaangażowanie w proces uczenia się i zapewnić motywację do aktywnego uczestnictwa w zajęciach. Dlatego rozumie się, że różnorodność może być korzystna dla uczniów, jeśli jest odpowiednio traktowana.

Aby odpowiedzieć na potrzeby zróżnicowanych kulturowo uczniów i wspierać ich, nauczyciele potrzebują pewnych umiejętności, postaw i wiedzy. Mówiąc dokładniej, nauczyciele muszą rozumieć wpływ pochodzenia kulturowego na zachowanie ludzi i mieć otwarty umysł na ten temat. Niezbędne jest rozwijanie umiejętności takich jak zdolność adaptacji, komunikacja, tolerancja, szacunek, wrażliwość kulturowa i świadomość.

ROZDZIAŁ 4

Kontekst teoretyczny

Nauczanie uczniów-migrantów jest wyzwaniem dla nauczycieli, zwłaszcza gdy nie zostali oni odpowiednio przeszkoleni w tym zakresie. Odzwierciedla to również kwestię ogólnej integracji społecznej imigrantów, ponieważ edukacja jest formą ich integracji. Proces akulturacji jest trudny, ponieważ kontakt międzykulturowy zmienia jedną lub obie grupy - imigrantów i społeczeństwo przyjmujące (Berry, 2017). Społeczeństwo przyjmujące często przyjmuje sposób myślenia, który obarcza imigrantów odpowiedzialnością za ich integrację, oczekując od nich wprowadzenia zmian niezbędnych do adaptacji. Integracja jest jednak procesem interaktywnym, w którym obie grupy dokonują adaptacji. Społeczeństwo przyjmujące musi ułatwiać integrację migrantów, a edukacja dorosłych jest bardzo przydatnym środkiem w tym procesie.

Wyzwania, przed którymi mogą stanąć nauczyciele dorosłych podczas nauczania uczniów-migrantów, dotyczą aspektów kulturowych, językowych i osobistych. Na poziomie kulturowym nauczyciele mogą oczekiwać, że migranci całkowicie się zmienią w celu adaptacji, podczas gdy uczący się migranci mogą być zestresowani i obawiać się procesu nauczania, a nawet nadal znajdować się w szoku akulturacyjnym. Bariery językowe mogą utrudniać proces uczenia się na wiele sposobów, podczas gdy różnice osobiste zawsze stanowią trudność w edukacji. Wszystkie te wyzwania mogą utrudniać proces nauczania uczniów-migrantów. Aby wspierać uczniów, nauczyciele muszą rozpoznać ich wcześniejszą wiedzę i nawyki, podejść do nich z szacunkiem i zrozumieniem oraz dać im czas, którego potrzebują, bez tworzenia atmosfery paniki (Kärkkäinen, 2017).

Oprócz praktycznego wsparcia, opracowano kilka metodologii wspierających różnorodnych uczniów w procesie uczenia się, co oznacza zmianę w tradycyjnym paradygmacie edukacyjnym, który nie uwzględnia odpowiednio różnorodności.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

ROZDZIAŁ 4

Universal Design for Learning (UDL)

UDL to proponowana metodologia nauczania włączającego, która pomaga nauczycielom dotrzeć do wszystkich uczniów. Nauczyciel stara się przewidzieć wszystkie możliwe potrzeby uczniów i zaplanować proces uczenia się w oparciu o te potrzeby. Pierwszą zasadą UDL jest zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych dla wszystkich uczniów, biorąc pod uwagę ich specjalne potrzeby oraz wcześniejszą wiedzę, umiejętności i zdolności. Drugą zasadą jest to, że uczniowie mogą uczestniczyć w zajęciach i prezentować swoje umiejętności na wiele różnych sposobów, ponieważ jeden sposób ekspresji nie może być odpowiedni dla wszystkich uczniów. W ten sposób uczniowie działają i kontrolują swoją naukę. Podsumowując, nauczyciele muszą prezentować wiedzę na wiele sposobów, a uczniowie mogą również reagować na nią na wiele sposobów. Technologia jest przydatnym narzędziem w tym procesie, ponieważ ułatwia dostęp do materiałów (Capp, 2017). Zgodnie z metaanalizą badań, większość ankiet dotyczących UDL z lat 2012-2015 wykazała, że wdrożenie zasad UDL w nauczaniu miało pozytywny wpływ na uczniów (Al-Azawei i in., 2016). Wadą tego podejścia jest wysoki koszt specyficznych dostosowań potrzebnych niektórym uczniom (Rose i in., 2005). Podkreśla się jednak, że korzyści znacznie przewyższają te koszty.

Zróżnicowane nauczanie (Differentiated Instruction, DI)

Innym podejściem do różnorodności uczniów jest zróżnicowane nauczanie (Differentiated Instruction, DI). Zostało ono zdefiniowane przez Stradlinga i Saundersa (1993, wspomniane w Gronseth i in., 2021) jako proces dopasowywania materiałów i celów nauczania do konkretnego profilu i potrzeb ucznia. W tym procesie uczniowie otrzymują różne opcje, w których mogą angażować się w informację. Ocena jest kluczową koncepcją w DI, ponieważ nauczyciele muszą dobrze znać swoich uczniów, aby dostosować proces nauczania do ich potrzeb. Obejmuje to formalną ocenę i zasadniczo wszystkie interakcje z uczniami. Nauczanie jest zróżnicowane na trzech poziomach: treści (czego uczą się uczniowie), procesu (jak się uczą) i produktu (jak demonstrują to, czego się nauczyli). Na wszystkich tych etapach nauczyciele oferują wsparcie swoim uczniom i pomagają im osiągnąć cele uczenia się na swój własny sposób (Tomlinson, 2017). Wdrażanie DI może być stresujące dla niektórych nauczycieli, którzy mają trudności ze znalezieniem dodatkowego czasu potrzebnego na planowanie lekcji lub pracują w szkołach, w których brakuje zasobów i udogodnień (Tursunboevna, 2022).

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

ROZDZIAŁ 4

Edukacja adekwatna kulturowo

Jest to podejście, które odnosi się do pochodzenia kulturowego uczniów i uważa je za bardzo ważny element ich tożsamości, który wpływa na ich naukę. Wykorzystuje kilka ram, takich jak pedagogika reagująca kulturowo i nauczanie adekwatne kulturowo. Aby zapewnić kulturowo wrażliwe podejście do procesu nauczania, nauczyciele muszą osiągnąć wrażliwość kulturową, zapoznając się z wartościami, postawami i tradycjami swoich uczniów. Celem jest ponownie zaoferowanie uczniom wielu sposobów zdobywania wiedzy. W tym kontekście nauczyciele mogą również dostosować materiały edukacyjne do potrzeb kulturowych uczniów i upewnić się, że odzwierciedlają one wiele głosów i perspektyw (Gronseth i in., 2021).

Metoda nauczania uwzględniającego różnice kulturowe

Wykorzystuje ona wartości, postawy i tradycje grup etnicznych i kulturowych w celu zapewnienia uczniom należącym do tych grup odpowiedniej edukacji. Milner (2020) podkreśla znaczenie nauczania uczniów zróżnicowanych kulturowo „zarówno w obrębie ich kultury, jak i poza nią”. Koncentruje się na rozwoju osobistym uczniów poprzez poszerzanie ich wiedzy na temat własnej i innych kultur. Stara się również rzucić wyzwanie kulturowo stronnicy przekonaniami uczniów, aby wspierać pozytywne i zdrowe relacje. Kotluk i Kokacaya (2018) wspominają, że niektórzy nauczyciele nie są odpowiednio przeszkoleni w zakresie edukacji kulturowej, co powoduje, że uważają, że niemożliwe jest połączenie edukacji wielokulturowej z koncepcjami naukowymi. Obserwuje się to głównie wśród nauczycieli STEM, którzy podkreślają, że niemożliwe jest nauczanie ich przedmiotów przy jednoczesnym wdrażaniu tego podejścia. Wskazuje to na potrzebę specjalistycznych szkoleń, aby pomóc nauczycielom we wdrażaniu CRE w klasie.

Podsumowując

Jest to kilka kluczowych podejść pedagogicznych i ram, które próbują wspierać zróżnicowanych kulturowo uczniów i radzić sobie z wyzwaniami zróżnicowanych środowisk edukacyjnych, wykorzystując różnorodność do wspierania bardziej pozytywnego, empatycznego i integracyjnego środowiska w klasie.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

ROZDZIAŁ 4

Studia przypadków i przykłady

Studia przypadków i badania jakościowe są uważane za bardzo przydatne w rozumieniu zjawiska. W tym rozdziale przedstawiono takie badania, ponieważ uważa się, że zróżnicowani nauczyciele i uczniowie mogą uchwycić własne potrzeby i trudności w bardziej jasny i dokładny sposób.

Eksploacyjny badanie jakościowe zidentyfikowało trudności, z jakimi borykają się dorośli uczniowie-migranci, na podstawie opisów nauczycieli. Zidentyfikowano pięć kategorii, wymienionych według częstotliwości występowania: bariery kulturowe (język, stosunek do szkoły), kwestie związane z rodziną i opieką, potrzeby materialne (ubóstwo) i wyzwania edukacyjne (brak dostępu lub zaopatrzenia). Praktyczne bariery, takie jak brak zaopatrzenia lub dostępu do szkoły, ubóstwo i niepewność mogą powstrzymywać uczniów, którzy są bystrzy, jak donoszą nauczyciele (Free i in., 2014).

Studium przypadku mające na celu zbadanie skuteczności integracji imigrantów poprzez programy językowe zostało przeprowadzone na Maltie, Cyprze, w Estonii i Szkocji. Wyniki badania naświetlają potrzeby uczących się w zakresie polityki integracyjnej. Nauczyciele osób dorosłych podkreślili znaczenie dostosowania swoich praktyk i ram krajowych do potrzeb ich klasy, aby zaoferować uczniom przydatną wiedzę praktyczną.

Inne praktyki, o których wspomnieli, to praca w grupach i omawianie swoich doświadczeń, wykorzystywanie praktycznych działań i angażowanie uczniów w celu zapewnienia aktywnego uczestnictwa. Nauczyciel z Estonii wspominał, że udział w programie edukacyjnym i kursie językowym pomaga imigrantom w integracji i aktywnym uczestnictwie w estońskim społeczeństwie. Można to lepiej zrozumieć, porównując z imigrantami z Cypru: negatywne doświadczenia z programami językowymi powstrzymują jednostki przed aktywnym angażowaniem się w zdobywanie wiedzy. Podkreśla to wady ogólnych polityk, które nie biorą pod uwagę różnic osobistych. Kolejną ważną rzeczą jest empatia okazywana przez nauczyciela. Empatyczne podejście i wspieranie środowiska integracyjnego zostało bardzo docenione przez uczniów.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

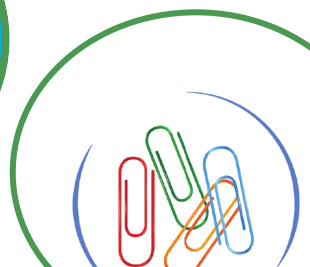
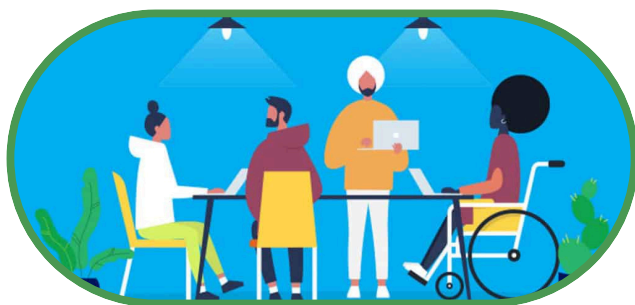
ROZDZIAŁ 4

Studia przypadków i przykłady

W badaniu jakościowym przeprowadzonym w Finlandii poszukiwano sposobów wspierania uczniów-migrantów, przeprowadzając wywiady z dorosłymi nauczycielami i dorosłymi uczniami-migrantami. Oferowanie zachęty było uważane za niezbędne zarówno przez nauczycieli, jak i uczniów, którzy podkreślali, że wsparcie i motywacja pomogły im w nauce. Ponadto wskazali pracę w grupach jako korzystną praktykę, ponieważ pozwoliła im ona myśleć i dyskutować więcej o materiałach. Dzielenie się doświadczeniami między uczniami pomogło im nauczyć się nowych rzeczy i lepiej je zrozumieć. Praktyczne uczenie się i odejście od tradycyjnego sposobu nauczania pojęć teoretycznych w klasie ułatwiło migrującym studentom naukę, zapewniając nowe doświadczenia (Kärkkäinen, 2017).

Innym sposobem wspierania dorosłych imigrantów jest wdrożenie specjalistycznych kursów językowych i edukacyjnych dostosowanych do ich specyficznych potrzeb. Austriackie studium przypadku koncentrujące się na niepiśmiennych imigrantach z całego świata podkreśla potrzebę specjalistycznych kursów, ponieważ większość kursów językowych dla migrantów jest przeznaczona dla osób piśmiennych, co wyklucza niektóre osoby z zapisania się na edukację w kraju przyjmującym, a nawet ubiegania się o obywatelstwo. Badanie to podkreśla również inne usługi, które okazały się przydatne we wspieraniu uczniów-imigrantów: pracownicy socjalni, aby mogli oni radzić sobie z niektórymi kwestiami społecznymi uczniów, które są poza kontrolą nauczyciela (np. kwestie ubóstwa), doradztwo zawodowe w celu uzyskania informacji o możliwościach zawodowych, praktyczne wsparcie, takie jak opieka nad dziećmi, elastyczny harmonogram, łatwy dostęp itp.

Badania te naświetlają zgłaszane przez samych siebie potrzeby różnorodnych uczniów i nauczycieli oraz pomagają zrozumieć ich trudności. Dostarczają również przydatnych informacji na temat tego, w jaki sposób można pomagać i wspierać zróżnicowanych kulturowo uczniów.

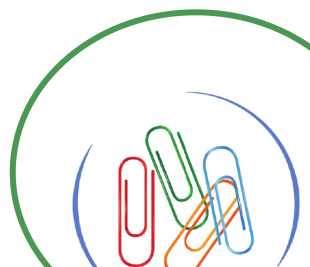

ROZDZIAŁ 4

Podsumowanie i refleksje

Podsumowując, różnorodność kulturowa jest czymś, z czym wszyscy nauczyciele muszą sobie radzić w swojej praktyce. Mimo że stanowi wyzwanie, oferuje również korzyści i możliwości dla uczniów. Wyzwania te mogą być stresujące, ale można sobie z nimi poradzić dzięki niezbędnej wiedzy, umiejętnościom i postawom. W tym procesie integracyjne podejścia edukacyjne są ważne jako podstawa praktyki edukatorów. Uniwersalne projektowanie uczenia się pozwala nauczycielom aktywnie planować specyficzne potrzeby wszystkich uczniów. Zróżnicowane nauczanie ma na celu zapewnienie uczniom wielu sposobów zdobywania wiedzy poprzez dopasowanie procesu uczenia się do ich profilu edukacyjnego. Edukacja dostosowana kulturowo odnosi się do różnorodności jako integralnej części uczenia się ucznia i wykorzystuje ją w procesie uczenia się. Wreszcie, pedagogika reagująca kulturowo ma na celu podejście do ucznia zgodnie z jego profilem kulturowym i pomóc mu uczyć się w sposób, który mu odpowiada.

Niezbędne jest również praktyczne wsparcie. Studia przypadków i jakościowe inicjatywy badawcze wskazały praktyki, które najlepiej sprawdzają się w przypadku dorosłych uczniów-migrantów. Specjalistyczne szkolenia i programy językowe, zachęty, zajęcia grupowe i dyskusje, praktyczna nauka, praktyczna pomoc w codziennych sprawach to tylko niektóre z praktyk, które nauczyciele mogą wdrożyć, aby wspierać swoich uczniów. Konieczna jest chęć poznania ich problemów, które mogą utrudniać im udział w programach edukacyjnych i szkoleniowych. Jak wspomniało wielu edukatorów, czasami praktyczne problemy, takie jak niedobór żywności i zapasów, zwiększone obowiązki w domu, bariery językowe i bariery w czytaniu i pisaniu, mogą powstrzymywać bardzo bystrych ludzi. Ważne jest, aby wszystkie kontakty opierały się na wzajemnym szacunku, wrażliwości kulturowej i świadomości kulturowej, ponieważ budowanie klimatu akceptacji, integracji i wsparcia jest największą pomocą.

ROZDZIAŁ 4

Refleksja nad analizowanymi i prezentowanymi treściami

- Czy nauczyłeś się czegoś nowego? Jeśli tak, co to było i jak byś to ocenił?
- Czy uważasz, że cele przedstawione na początku rozdziału zostały osiągnięte?
- Które z tych podejść i najlepszych praktyk znasz i/lub stosujesz w swojej praktyce?
- Z własnego doświadczenia, co jeszcze uważasz za ważne i co dodałbyś do tego rozdziału?
- Które z tych podejść i najlepszych praktyk chciałbyś wdrożyć w swojej praktyce?
- Czy z własnego doświadczenia napotkałeś trudności i bariery we wdrażaniu któregośkolwiek z tych podejść?

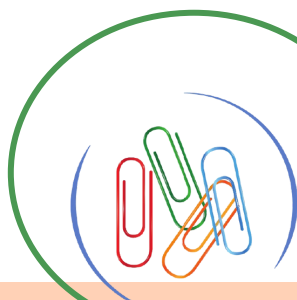
Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 4

Źródła

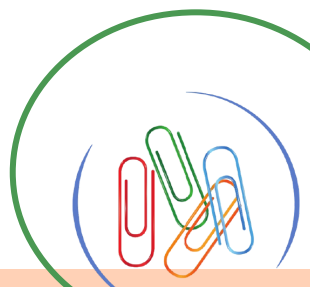
1. Al-Azawei, A., Serenelli, F. & Lundqvist, K. (2016). **Universal Design for Learning (UDL): A content analysis of peer-reviewed journal papers from 2012 to 2015.** Journal of the Scholarship of Teaching and Learning, 16(3), 39-56. DOI: 10.14434/josotl.v16i3.19295.
2. Berry, J. W. (2017). **Theories and models of acculturation.** In S. J. Schwartz & J. B. Unger (Eds.), The Oxford handbook of acculturation and health. Oxford University Press.
3. Brown, M., Gravani, M. N., Slade, B., & Jögi, L. (2020). **Integrating Migrants through Adult Language Programmes: A Comparative Case Study of Four European Countries.** Advanced Series in Management, 155–169. DOI: 10.1108/s1877- 636120200000025011
4. Capp, M. J. (2017). **The effectiveness of universal design for learning: a meta-analysis of literature between 2013 and 2016.** International Journal of Inclusive Education, 21(8), 791–807. doi: 10.1080/13603116.2017.1325074
5. Free, J. L., Križ, K., & Konecnik, J. (2014). **Harvesting hardships: Educators' views on the challenges of migrant students and their consequences on education.** Children and Youth Services Review, 47(3), 187-197.
6. Gronseth, S. L., Michela, E., & Ugwu, L. O. (2021). **Designing for Diverse Learners. Design for Learning: Principles, Processes, and Praxis.** https://edtechbooks.org/id/designing_for_diverse_learners
7. Kärkkäinen, K. (2017). **Learning, teaching and integration of adult migrants in Finland.** Jyväskylä studies in education, psychology and social research, 31-40, 133-136. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7212-7>
8. Kotluk, N., & Kocakaya, S. (2018). **Culturally Relevant/Responsive Education: What do teachers think in Turkey?** Journal of Ethnic and Cultural Studies, 5(2), 98–117. <https://www.jstor.org/stable/48710194>

ROZDZIAŁ 4

Źródła

9. Milner, H. R. (2020). **Culturally responsive classroom management.** Oxford Research Encyclopedia of Education. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.78> 2
10. Plutzar, V. & Ritter, M. (2008). **Learning in the context of migration and integration –** Challenges and options for adult learners. Council of Europe, 2-9.
11. Rose, D. H., Hasselbring, T. S., Stahl, S., & Zabala, J. (2005). **Assistive technology**
12. **Universal Design for Learning: Two sides of the same coin.** Handbook of Special Education Technology Research and Practice, 26, 510-511.
13. Schwarzenthal, M., Schachner, M. K., Juang, L. P., & van de Vijver, F. J. R. (2019). **Reaping the benefits of cultural diversity: Classroom cultural diversity climate and students' intercultural competence.** European Journal of Social Psychology, 50(2), 323–346. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2617>
14. Setiawan, M. A. & Qamariah, Z. (2023). **A practical guide in designing curriculum for diverse learners.** PUSTAKA: Jurnal Bahasa Dan Pendidikan, 3(3), 260–275. <https://doi.org/10.56910/pustaka.v3i3.741>
15. Tomlinson, C. (2017). **How to differentiate instruction in academically diverse classrooms (3rd ed.).** ASCD.
16. Tursunboevna, N. Z. (2022). **Various examples of differentiated instruction in the classroom, advantages and disadvantages of differentiated instruction.** EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH, 2(12), 317. DOI: 10.5281/zenodo.7439835.

ROZDZIAŁ 5

Ocena i ewaluacja w edukacji włączającej

Opracowane przez: Maria Naiara Julián

Asociación Empresas CON VALORES

Wprowadzenie i cele

Ocena i ewaluacja odgrywają kluczową rolę w edukacji włączającej, służąc jako narzędzia do pomiaru efektów uczenia się, informowania o strategiach nauczania i zapewnienia, że wszyscy uczniowie - niezależnie od ich pochodzenia lub umiejętności - osiągną swój pełny potencjał. W edukacji włączającej oceny powinny być sprawiedliwe, równe i odzwierciedlać potrzeby różnych uczniów. W tym rozdziale omówiono metodologie i strategie wdrażania włączających ocen i ewaluacji, jednocześnie odnosząc się do wyzwań i najlepszych praktyk.

Zrozumienie celów i kluczowych pojęć

Cele tego modułu są następujące:

- Zrozumienie zasad i znaczenia włączającej oceny i ewaluacji.
- Poznanie narzędzi i metod wspierających różnorodnych uczniów w demonstrowaniu ich umiejętności i wiedzy.
- Rozwijanie umiejętności tworzenia i dostosowywania ocen, które sprzyjają równości i włączeniu społecznemu.

ROZDZIAŁ 5

Zrozumienie oceny włączającej

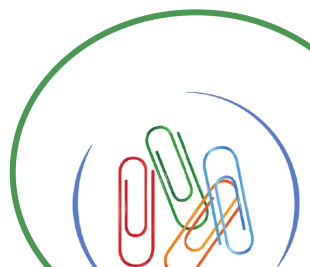
Ocena włączająca odnosi się do praktyk, które uwzględniają różnorodne potrzeby uczniów, zapewniając, że oceny są dostępne, znaczące i sprawiedliwe. Podejście to nadaje priorytet:

Sprawiedliwość i równość: Zapewnienie, że oceny dają równe szanse wszystkim uczniom na wykazanie się swoimi umiejętnościami bez uprzedzeń i barier.

Dostępność: Projektowanie narzędzi i metod oceny, które są dostępne dla uczniów z niepełnosprawnościami, barierami językowymi lub innymi wyjątkowymi potrzebami.

Elastyczność: Oferowanie różnych formatów oceny, takich jak prezentacje ustne, portfolio lub zadania sprawnościowe, aby dopasować je do różnych stylów uczenia się i preferencji.

Na przykład wykorzystanie zasad Universal Design for Learning (UDL) może pomóc w tworzeniu ocen, które można dostosować do indywidualnych potrzeb, wspierając środowisko sprzyjające włączeniu społecznemu.

ROZDZIAŁ 5

Rodzaje ocen w edukacji włączającej

Oceny formatywne:

- **Cel:** Zapewnienie ciągłej informacji zwrotnej uczniom i nauczycielom podczas procesu uczenia się.
- **Przykłady:** Quizy, wzajemne oceny, dyskusje w klasie i dzienniki refleksji.
- **Podejście włączające:** Korzystanie z narzędzi, takich jak organizatory graficzne lub pomoce wizualne, aby wspierać uczniów o różnych potrzebach.

Oceny podsumowujące:

- **Cel:** Ocena efektów uczenia się na koniec działu lub kursu.
- **Przykłady:** Standaryzowane testy, projekty końcowe lub prace badawcze.
- **Podejście włączające:** Umożliwienie elastycznych formatów zgłoszeń końcowych, takich jak filmy wideo lub kreatywne prezentacje, aby zaspokoić różne mocne strony.

Oceny diagnostyczne:

- **Cel:** Identyfikacja mocnych i słabych stron uczniów oraz ich konkretnych potrzeb na początku programu nauczania.
- **Przykłady:** Testy wstępne, ankiety lub inwentarze umiejętności.
- **Podejście włączające:** Upewnienie się, że narzędzia diagnostyczne są wrażliwe kulturowo i wolne od uprzedzeń językowych.

Oceny oparte na wynikach:

- **Cel:** Pomiar zastosowania i praktycznych umiejętności w rzeczywistych scenariuszach.
- **Przykłady:** Projekty grupowe, odgrywanie ról lub rozwiązywanie problemów.
- **Podejście włączające:** Włączenie zadań opartych na współpracy, aby zachęcić do wzajemnego wsparcia i różnych perspektyw.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 5

Wyzwania związane z oceną włączającą

Pomimo swojego znaczenia, wdrażanie strategii oceny włączającej wiąże się z wyzwaniami, takimi jak:

- **Stronniczość w projektowaniu oceny:** Standardowe testy często faworyzują określone grupy kulturowe lub językowe.
- **Ograniczone zasoby:** Ograniczony dostęp do adaptacyjnych narzędzi i technologii dla różnych uczniów.
- **Przygotowanie nauczycieli:** Nauczyciele mogą potrzebować szkoleń, aby skutecznie projektować i wdrażać oceny włączające.

Sprostanie tym wyzwaniom wymaga rozwoju zawodowego nauczycieli, inwestowania w technologie wspomagające i zmiany ram oceny w celu dostosowania ich do zasad włączenia społecznego.

Strategie skutecznej oceny włączającej

Podejście skoncentrowane na uczniu: Zaangażowanie uczniów w proces oceny poprzez umożliwienie im ustalania celów, wyboru formatów lub współtworzenia kryteriów oceny.

Wykorzystanie technologii: Stosowanie technologii wspomagających, takich jak oprogramowanie do zamiany mowy na tekst, czytniki ekranu lub adaptacyjne platformy testowe, aby wspierać różnych uczniów.

Ocena koleżeńska i samoocena: Zachęcanie uczniów do refleksji nad swoimi postępami i przekazywania informacji zwrotnych rówieśnikom, wspierając środowisko współpracy i wsparcia

Ciągła informacja zwrotna: Przekazywanie konstruktywnych informacji zwrotnych, które podkreślają mocne strony i oferują możliwe do podjęcia kroki w celu poprawy.

Oceny dostosowane do kultury: Projektuj oceny, które szanują i uwzględniają pochodzenie kulturowe uczniów, unikając stereotypów lub uprzedzeń.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 5

Studia przypadków i przykłady

Studium przypadku 1: Testy adaptacyjne dla osób uczących się języków obcych

Centrum szkolenia zawodowego w Niemczech stanęło w obliczu wyzwań związanych z oceną uczniów-migrantów ze względu na bariery językowe. Aby temu zaradzić, instytucja wprowadziła adaptacyjne metody testowania, które pozwoliły uczniom wybrać preferowany język instrukcji i pytań. Testy zawierały również pomoce wizualne i elementy interaktywne, aby zapewnić zrozumienie.

Takie podejście nie tylko zmniejszyło stres i dezorientację osób niebędących rodzimymi użytkownikami języka, ale także zapewniło dokładniejszy wgląd w ich umiejętności i wiedzę. Ponadto informacje zwrotne od uczniów wskazywały na zwiększoną pewność siebie i silniejsze poczucie włączenia w proces edukacyjny. W rezultacie testy adaptacyjne stały się wzorem dla innych instytucji w regionie, pokazując swój potencjał w zakresie poprawy równości edukacyjnej.

Studium przypadku 2: Ocena oparta na portfolio w zróżnicowanej klasie

W wielokulturowym programie kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) w Holandii nauczyciele wdrożyli system oceny oparty na portfolio. Zamiast polegać wyłącznie na egzaminach, uczniowie byli zachęceni do gromadzenia dowodów swojej nauki za pomocą różnych mediów, takich jak pisemne refleksje, prace artystyczne, raporty z projektów i prezentacje multimedialne.

Metoda ta pozwoliła uczniom zademonstrować swoje kompetencje w sposób, który odpowiadał ich mocnym stronom i pochodzeniu kulturowemu. Na przykład, uczeń z ograniczoną znajomością języka niderlandzkiego mógł przestać prezentację wideo w swoim ojczystym języku, wraz z napisami. Nauczyciele stwierdzili, że podejście oparte na portfolio nie tylko bardziej zaangażowało uczniów, ale także podkreśliło ich wyjątkowe talenty i perspektywy. Sesje wzajemnej oceny dodatkowo sprzyjały współpracy i wzajemnemu szacunkowi wśród zróżnicowanej grupy studentów.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

ROZDZIAŁ 5

Dlaczego ten moduł ma znaczenie w kształceniu i szkoleniu zawodowym

W kształceniu i szkoleniu zawodowym (VET) oceny są nie tylko miarą osiągnięć akademickich, ale także wskaźnikami gotowości praktycznej i zawodowej. Osoby uczące się w kształceniu i szkoleniu zawodowym często pochodzą z różnych środowisk i mają wyjątkowe potrzeby, co sprawia, że ocena włączająca ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia wszystkim uczniom równych szans na wykazanie się swoimi kompetencjami. Kluczowe powody, dla których ten moduł jest niezbędny w kształceniu i szkoleniu zawodowym, obejmują:

Promowanie równości: Oceny włączające dotyczą barier systemowych, zapewniając, że uczniowie niepełnosprawni, z wyzwaniami językowymi lub innymi potrzebami nie znajdują się w niekorzystnej sytuacji.

Zwiększanie szans na zatrudnienie: Uwzględniając różne style uczenia się i potrzeby, ocena włączająca lepiej przygotowuje uczniów do pracy, zapewniając im możliwość zaprezentowania swoich umiejętności w praktyczny i odpowiedni sposób.

Budowanie integracyjnych miejsc pracy: Kształcenie i szkolenie zawodowe odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu branż; oceny włączające wspierają wartości różnorodności i integracji, które uczniowie przenoszą do swoich środowisk zawodowych.

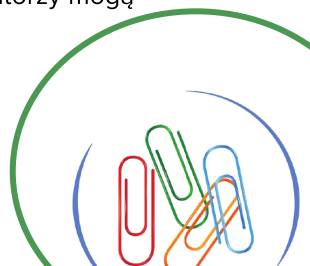
Wspieranie uczenia się przez całe życie: Adaptacyjne metody oceny zachęcają do nastawienia na rozwój i umożliwiają uczniom angażowanie się w ciągły rozwój zawodowy.

Podsumowanie i refleksja

Włączająca ocena i ewaluacja są niezbędnymi elementami transformacyjnej edukacji, zapewniając wszystkim uczniom równe szanse na odniesienie sukcesu. Przyjmując elastyczne, sprawiedliwe i wrażliwe kulturowo praktyki oceny, nauczyciele mogą tworzyć wspierające środowiska, które uznają i celebrować różnorodność. Wyzwania takie jak uprzedzenia i ograniczenia zasobów muszą być rozwiązywane poprzez szkolenia, technologię i zmiany w polityce. Ostatecznie ocenianie włączające nie tylko przynosi korzyści uczniom, ale także wzmacnia cały system edukacji. Wdrażanie ocen włączających może wydawać się wyzwaniem, zwłaszcza gdy zasoby są ograniczone, ale dzięki kreatywności i skupieniu się na dostępności, nauczyciele i administratorzy mogą poczynić znaczne postępy.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 5

Podsumowanie i refleksja

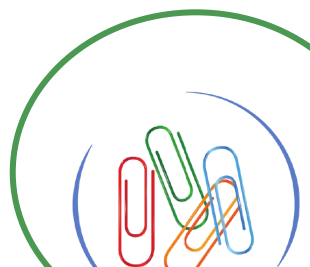
Jednym z najbardziej praktycznych podejść jest wykorzystanie darmowych i otwartych narzędzi dostępnych online. Platformy takie jak Formularze Google mogą być wykorzystywane do projektowania adaptacyjnych quizów lub ankiet, które zaspokajają różnorodne potrzeby. Nauczyciele mogą na przykład włączać elementy multimedialne, takie jak obrazy, filmy i klipy audio, oferując uczniom alternatywne sposoby wykazania się zrozumieniem poza tradycyjnymi formatami tekstowymi. Podobnie, narzędzia takie jak Padlet zapewniają przestrzeń do współpracy, w której uczniowie mogą wizualnie przedstawiać swoje pomysły, wspierając zaangażowanie w sposób odpowiadający ich indywidualnym mocnym stronom.

Nauczyciele mogą również korzystać z zaawansowanych technologicznie rozwiązań do oceny włączającej. Zamiast polegać wyłącznie na narzędziach cyfrowych, mogą korzystać z materiałów drukowanych, fiszek lub opowiadań, które pozwalają uczniom na kreatywne wyrażanie swojej wiedzy. Na przykład korzystanie z organizatorów graficznych lub pomocy wizualnych może pomóc uczniom z trudnościami w czytaniu lub przetwarzaniu skutecznie uporządkować swoje myśli. Te proste zasoby mogą być tworzone przy minimalnych kosztach i wysiłku, ale mają ogromny wpływ na dostępność.

Współpraca między rówieśnikami to kolejna cenna strategia. Oceny włączające nie zawsze wymagają zaawansowanych narzędzi; czasami najbardziej skuteczne metody wynikają z promowania wspierającej kultury klasowej. Zachęcanie do oceny koleżeńskiej i samooceny nie tylko odciąża nauczycieli, ale także buduje pewność siebie uczniów i umiejętności krytycznego myślenia. Przykładowo, nauczyciele mogą zachęcać uczniów do przekazywania sobie nawzajem konstruktywnych informacji zwrotnych za pomocą jasnych i łatwych do zrozumienia rubryk. Takie podejście pomaga uczniom rozwijać poczucie odpowiedzialności za swoje postępy.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

ROZDZIAŁ 5

Podsumowanie i refleksja

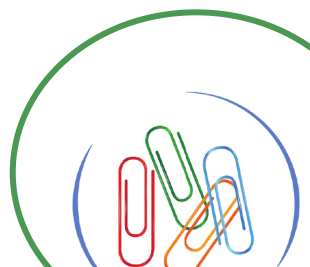
Rozwój zawodowy ma kluczowe znaczenie, nawet w środowiskach o ograniczonych zasobach. Administratorzy mogą organizować nieformalne warsztaty lub sesje wymiany wiedzy między pracownikami, podczas których nauczyciele wymieniają się praktycznymi pomysłami i technikami oceny włączającej. Partnerstwa z lokalnymi organizacjami lub uniwersytetami mogą również zapewniać bezpłatne lub tanie możliwości szkoleniowe, umożliwiając nauczycielom bycie na bieżąco z innowacyjnymi praktykami bez konieczności dokonywania znacznych inwestycji.

Wreszcie, przyjęcie stopniowego podejścia do zmian może sprawić, że oceny włączające będą łatwe w zarządzaniu i zrównoważone. Nauczyciele mogą zacząć od zmodyfikowania istniejących ocen w celu uwzględnienia wielu formatów przesyłania, takich jak umożliwienie uczniom prezentowania swojej wiedzy za pomocą prezentacji ustnych, filmów lub portfolio. Takie zmiany wymagają niewielkich nakładów finansowych, ale stanowią dużą różnicę w dostosowywaniu się do różnych stylów uczenia się.

Dzięki pomysłowości i współpracy, oceny włączające mogą stać się rzeczywistością, nawet w środowiskach o ograniczonych zasobach. Koncentrując się na małych, znaczących zmianach i stosując narzędzia, które są dostępne i opłacalne, nauczyciele i administratorzy mogą stworzyć środowisko uczenia się, w którym każdy uczeń czuje się doceniany i ma możliwość odniesienia sukcesu.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

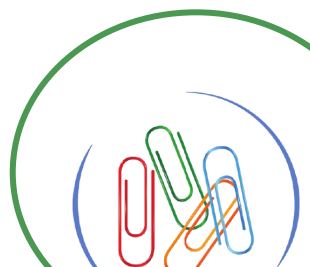

ROZDZIAŁ 5

Pytania refleksyjne

- Jak można dostosować obecne praktyki oceniania, aby były bardziej włączające?
- Jakie narzędzia lub technologie mogą wspierać różnorodnych uczniów w twoim kontekście?
- W jaki sposób ocena koleżeńska i samoocena mogą zwiększyć inkluzywność w klasie?

Bardzo ważne jest, aby o tym pomyśleć. Kładąc nacisk na ocenę włączającą w kształceniu i szkoleniu zawodowym, nauczyciele mogą przyczynić się do budowania bardziej sprawiedliwej i wykwalifikowanej siły roboczej, gotowej sprostać wymaganiom coraz bardziej zróżnicowanego i wzajemnie połączonego świata.

ROZDZIAŁ 5

Źródła

1. Freire, S., & César, M. (2003). Inclusive ideals/inclusive practices: How far is a dream from reality? European Journal of Special Needs Education, 18(3), 341–354.

2. Jardínez, M. J., & Natividad, L. R. (2024). The advantages and challenges of inclusive education: Striving for equity in the classroom. Shanlax International Journal of Education, 12(2), 57–65.

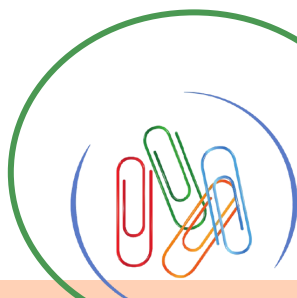
3. Krischler, M., Powell, J. J. W., & Pit-Ten Cate, I. M. (2019). What is meant by inclusion? On the effects of different definitions on attitudes toward inclusive education. European Journal of Special Needs Education, 34(5), 632–648.

4. Omanović, V., & Langley, A. (2023). Assimilation, integration or inclusion? A dialectical perspective on the organizational socialization of migrants. Journal of Management Inquiry, 32(1), 76–97.

5. UNESCO. (1994). The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education. Paris, France: UNESCO.

6. The contribution of migration to regional development. (2022). OECD Regional Development Studies.

7. Tran, L., & Nyland, C. (2011). International vocational education and training - the migration and learning mix. Australian Journal of Adult Learning, 51(1), 8–31.

ROZDZIAŁ 6

Rozwój zawodowy i ciągłe uczenie się

Opracowane przez: Maria Potes Barbas

IPSANTARÉM

Wprowadzenie i cele

Rozwój zawodowy i ciągłe uczenie się odgrywają kluczową rolę we wspieraniu edukacji włączającej, zwłaszcza w kontekście kształcenia i szkolenia zawodowego (VET). Wraz z postępem edukacji oczekuje się, że nauczyciele będą uczyć się przez całe życie, aby sprostać różnorodnym potrzebom uczniów, zwłaszcza tych o różnych umiejętnościach, pochodzeniu kulturowym i wyzwaniach związanych z uczeniem się. Kontekst europejski podkreśla pilną potrzebę wyposażenia nauczycieli w niezbędne narzędzia i wiedzę w celu zapewnienia edukacji włączającej, która przygotowuje uczniów do wejścia na rynek pracy.

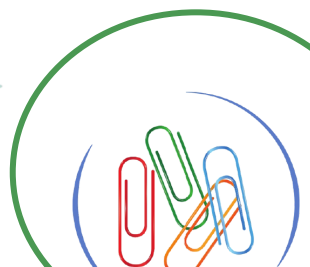
Niniejszy rozdział analizuje znaczenie ciągłego rozwoju zawodowego (CPD) w edukacji włączającej, szczególnie w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego. Ma on na celu pomóc nauczycielom w zidentyfikowaniu odpowiednich możliwości rozwoju zawodowego i oferuje praktyczny wgląd w umiejętności i kompetencje wymagane do wspierania włączającego środowiska uczenia się. Ponadto podkreśla przykłady z życia wzięte i najlepsze praktyki w tej dziedzinie, ilustrując wpływ CPD na integrację.

ROZDZIAŁ 6

Cele

- Zrozumienie znaczenia doskonalenia zawodowego we wspieraniu integracji w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego: Rozdział ten podkreśla, w jaki sposób ciągłe uczenie się pozwala nauczycielom lepiej zaspokajać różnorodne potrzeby uczniów, zwłaszcza tych zagrożonych wykluczeniem.
- Identyfikacja zasobów i możliwości rozwoju zawodowego: Nauczyciele uzyskają wgląd w dostępne zasoby - zarówno formalne, jak i nieformalne - które wspierają ich rozwój zawodowy w zakresie edukacji włączającej.
- Rozwijanie umiejętności identyfikowania i dążenia do rozwoju zawodowego: Nauczyciele poznają strategie poszukiwania odpowiednich możliwości doskonalenia zawodowego, które są zgodne z ich celami zawodowymi i pedagogicznymi.
- Wspieranie zaangażowania w uczenie się przez całe życie i bycie na bieżąco z trendami: Rozdział ten zachęca nauczycieli do bycia na bieżąco z najnowszymi osiągnięciami w edukacji włączającej, zapewniając, że ich nauczanie pozostaje aktualne i skuteczne.

ROZDZIAŁ 6

Kontekst teoretyczny

Wiedza

Znaczenie ciągłego rozwoju zawodowego (CPD) w edukacji włączającej

Ciągły rozwój zawodowy (CPD) ma fundamentalne znaczenie dla tworzenia i utrzymywania włączającego systemu edukacji, który zaspokaja różnorodne potrzeby uczniów. CPD wyposaża nauczycieli w zaktualizowaną wiedzę i strategię, zwiększając ich zdolność do wspierania środowiska włączającego, w którym wszyscy uczniowie, niezależnie od ich pochodzenia lub umiejętności, czują się doceniani i wspierani. Uczestnicząc w ciągłym uczeniu się, nauczyciele pozostają na bieżąco z najnowszymi osiągnięciami w teoriach pedagogicznych, praktykach włączających i zmianach w polityce. Ten dynamiczny proces nie tylko poprawia skuteczność nauczycieli, ale także wzmacnia instytucjonalne zaangażowanie w różnorodność, równość i integrację w środowisku uczenia się.

Zasoby i możliwości rozwoju zawodowego w kształceniu i szkoleniu zawodowym

Rozwój zawodowy w kształceniu i szkoleniu zawodowym obejmuje szereg formalnych i nieformalnych możliwości. Formalne możliwości obejmują warsztaty, specjalistyczne certyfikaty i kursy szkolnictwa wyższego koncentrujące się na edukacji włączającej i umiejętnościach cyfrowych, które są szczególnie istotne na dzisiejszym rynku pracy opartym na technologii (Handbook_LDMT_29_09_202...). Ponadto współpraca z innymi instytucjami edukacyjnymi w całej Europie w ramach projektów Erasmus+ lub podobnych wymian międzynarodowych zapewnia nauczycielom możliwość uczenia się na podstawie różnych praktyk i innowacyjnych podejść do edukacji włączającej.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROZDZIAŁ 6

Umiejętności

Identyfikacja i poszukiwanie odpowiednich możliwości rozwoju zawodowego

Kluczową umiejętnością dla nauczycieli jest zdolność do identyfikowania odpowiednich możliwości doskonalenia zawodowego, które są zgodne z ich kontekstem nauczania i celami zawodowymi. Wiąże się to z ciągłym śledzeniem zmian w dziedzinie edukacji włączającej, takich jak innowacje w nauczaniu cyfrowym lub nowe ramy prawne dotyczące wsparcia uczniów (Handbook_LDMT_29_09_202...). Nauczyciele powinni aktywnie poszukiwać szkoleń, które wyposażą ich w konkretne umiejętności pozwalające sprostać wyzwaniom związanym z włączeniem w sektorze VET, takie jak zróżnicowane nauczanie, korzystanie z technologii wspomagających oraz uczenie się emocjonalne i społeczne.

Refleksja nad osobistymi praktykami nauczania i dążenie do poprawy

Autorefleksja jest niezbędna w rozwoju zawodowym, ponieważ pozwala nauczycielom na krytyczną ocenę ich metod nauczania i wprowadzanie świadomych zmian. Nauczyciele w placówkach włączających muszą konsekwentnie oceniać, w jaki sposób ich praktyki nauczania wpływają na wszystkich uczniów, szczególnie tych ze środowisk marginalizowanych lub defaworyzowanych. Regularna refleksja poprzez prowadzenie dziennika lub obserwacje rówieśnicze może pomóc nauczycielom zidentyfikować obszary wymagające poprawy, zapewniając, że tworzą środowisko sprzyjające wszystkim uczniom. Refleksja obejmuje również poszukiwanie informacji zwrotnych od współpracowników, mentorów, a nawet uczniów. Nauczyciele powinni przyjąć postawę ciągłego doskonalenia, uznając, że edukacja włączająca nie jest statyczna, ale ewoluuje wraz z rosnącym zrozumieniem potrzeb uczniów.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

ROZDZIAŁ 6

Kompetencje

Zaangażowanie w kształcenie ustawiczne i rozwój zawodowy

Kluczową kompetencją nauczycieli jest zdecydowane zaangażowanie w uczenie się przez całe życie. Ten sposób myślenia wspiera ciągłe dostosowywanie praktyk nauczania do nowych badań, technologii i zmian społecznych. W edukacji włączającej uczenie się przez całe życie jest szczególnie istotne, ponieważ pozwala nauczycielom stale zwiększać ich zdolność do obsługi zróżnicowanej populacji uczniów.

Uczenie się przez całe życie może być pielęgnowane poprzez zaangażowanie w instytucje szkolnictwa wyższego i organizacje zawodowe, które oferują zaawansowane studia w zakresie integracji, wsparcia poznawczego i emocjonalnego oraz innowacji technologicznych w edukacji. Będąc na bieżąco i otwartym na nowe podejścia, nauczyciele mogą zapewnić, że ich praktyka pozostanie transformacyjna i istotna.

Umiejętność bycia na bieżąco z najnowszymi trendami i praktykami w edukacji włączającej

Aby prosperować w integracyjnym środowisku edukacyjnym, nauczyciele muszą być proaktywni, aby być na bieżąco z najnowszymi badaniami i trendami. Wymaga to ustrukturyzowanego podejścia do zdobywania wiedzy, takiego jak subskrypcja czasopism edukacyjnych, udział w międzynarodowych konferencjach i wykorzystanie narzędzi cyfrowych w celu uzyskania dostępu do globalnych badań i najlepszych praktyk. Na przykład zaangażowanie w projekty europejskie oferuje doskonałą platformę do wymiany pomysłów i uczenia się z różnych środowisk edukacyjnych.

Nauczyciele, którzy opanowali tę kompetencję, zapewniają, że ich metody nauczania i strategie zarządzania klasą odzwierciedlają najbardziej aktualne zrozumienie tego, jak wspierać uczniów o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych. Co więcej, przyczyniają się do tworzenia kultury integracji, która przenika ich instytucję, wpływając na politykę i praktykę na szerszą skalę.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

ROZDZIAŁ 6

Studia przypadków lub przykłady

Poniższe przykłady pochodzą z kursów Digital Literacy for the Labor Market w IPSantarém, które kładą nacisk na edukację włączającą i rozwój zawodowy w kontekście kształcenia i szkolenia zawodowego. Inicjatywy te podkreślają praktyczne zastosowania ciągłego uczenia się i integracji.

Studium przypadku 1: Spersonalizowany rozwój zawodowy w inkluzywnej edukacji cyfrowej

W ramach kursu Digital Literacy for the Labor Market (LDMT) w IPSantarém nauczyciele byli zachęceni do personalizowania swoich ścieżek edukacyjnych w celu zaspokojenia potrzeb uczniów z trudnościami intelektualnymi i rozwojowymi (DID). Nauczyciele uczestniczyli w sesjach rozwoju zawodowego, które koncentrowały się na dostosowywaniu narzędzi cyfrowych i tworzeniu włączających planów lekcji.

Na przykład w ramach kursu Komunikacja i obsługa klienta nauczyciele zostali przeszkoleni w zakresie korzystania z technologii takich jak Zoom i Padlet w celu wspierania aktywnego zaangażowania, zwłaszcza w przypadku uczniów z DID, którzy potrzebowali bardziej dostępnych i interaktywnych metod uczenia się. Ta możliwość rozwoju zawodowego pozwoliła nauczycielom zbadać, w jaki sposób narzędzia cyfrowe mogą być dostosowane do integracyjnego środowiska klasowego, w którym wszyscy uczniowie mogą się rozwijać. Szkolenie poprawiło ich zdolność do dostarczania treści, które spełniały różne potrzeby uczniów i niwelowały przepaść cyfrową, zapewniając, że włączające praktyki nauczania zostały w pełni zintegrowane z ich metodami pedagogicznymi.

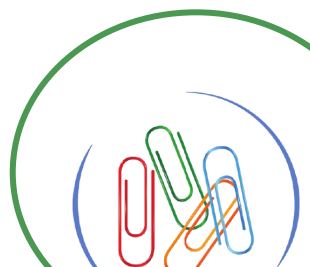

ROZDZIAŁ 6

Studium przypadku 2: Refleksyjna praktyka i ciągłe doskonalenie w zakresie włączenia

Inna udana inicjatywa w IPSantarém obejmowała refleksyjne praktyki nauczania włączone do CPD dla nauczycieli uczących uczniów ze specjalnymi potrzebami. Poprzez ćwiczenia autorefleksji i informacje zwrotne od rówieśników nauczyciele byli zachęceni do krytycznej analizy swoich metod nauczania i identyfikowania obszarów wymagających poprawy. W jednym z takich ćwiczeń nauczyciele kursu rozwoju wartości zastanawiali się nad tym, jak dobrze ich lekcje promują empatię i odpowiedzialność społeczną wśród uczniów o różnicowanych potrzebach edukacyjnych.

Na przykład, po zaobserwowaniu poziomu zaangażowania uczniów podczas lekcji na temat empatii, nauczyciel zdał sobie sprawę, że uczniowie z wyzwaniami poznawczymi zmagali się z abstrakcyjnymi pojęciami. Uczestnicząc w warsztatach na temat zróżnicowanych instrukcji i technik oceniania kształtującego, nauczyciel zyskał nowe strategie dostosowywania nauczania, wykorzystując bardziej konkretne przykłady i pomoce wizualne. Ten ciągły proces uczenia się, wspierany przez instytucjonalne możliwości doskonalenia zawodowego, znacznie zwiększył zdolność nauczyciela do spotykania się z uczniami tam, gdzie się znajdują i skuteczniejszego wspierania ich podróży edukacyjnych.

ROZDZIAŁ 6

Podsumowanie i refleksje

W rozdziale 6 podkreślono znaczenie rozwoju zawodowego i ciągłego uczenia się w kultywowaniu włączającego środowiska edukacyjnego, szczególnie w środowiskach kształcenia i szkolenia zawodowego. Omówiono, w jaki sposób CPD może pomóc nauczycielom być na bieżąco z aktualnymi trendami, skutecznie integrować narzędzia cyfrowe i zapewnić, że ich praktyki nauczania są włączające i reagują na potrzeby wszystkich uczniów. Studia przypadków z kursu Digital Literacy for the Labor Market podkreśliły, w jaki sposób ukierunkowane inicjatywy CPD mogą mieć wymierny wpływ na umiejętności nauczycieli w zakresie dostosowywania nauczania do włączenia, wykorzystując zarówno refleksję, jak i nowoczesne narzędzia cyfrowe w celu poprawy wyników nauczania.

Zastanawiając się nad przedstawionymi treściami, jasne jest, że zaangażowanie w uczenie się przez całe życie jest niezbędne dla nauczycieli, którzy starają się wspierać integracyjne klasy. Ciągły rozwój zawodowy umożliwia nauczycielom odkrywanie innowacyjnych strategii, krytyczną refleksję nad własnymi praktykami nauczania i bycie na bieżąco ze zmieniającymi się potrzebami edukacyjnymi. W szczególności integracja umiejętności cyfrowych i narzędzi, takich jak te używane w IPSantarém, pokazuje, w jaki sposób CPD może pomóc wypełnić lukę między teorią a praktyką, umożliwiając nauczycielom zapewnienie równego dostępu do nauki wszystkim uczniom, w tym osobom niepełnosprawnym lub mającym trudności w nauce.

Droga do stania się bardziej włączającym nauczycielem wymaga otwartości na nowe pomysły, samoświadomości i głębokiego zaangażowania w równość w edukacji. Aktywnie angażując się w CPD i refleksyjne praktyki, nauczyciele mogą budować odporne i elastyczne podejście do nauczania, które sprzyja włączeniu i zaspokaja różnorodne potrzeby uczniów w ciągle zmieniającym się świecie.

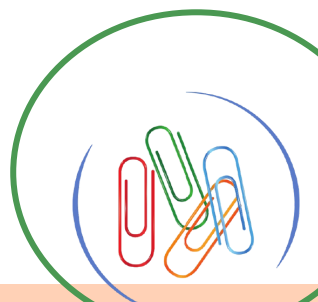

ROZDZIAŁ 6

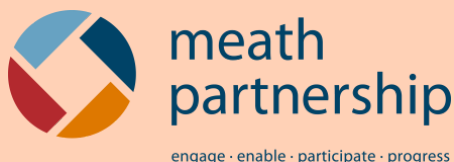
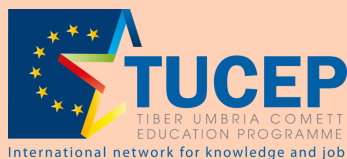
Źródła

1. Barbas, M. P., da Silva, A., Torres, A., Rodrigues, A. P., Cavadas, B., Novo, C., Linhares, E., Hamido, G., Luís, H., Piscalho, I., Samartinho, J., Soares, J. B., Dias, J. M., Teixeira, M., José, M., Uva, M., Silva, M., Lopes, N., Branco, N., Matos, P., Seixas, S., & Colaço, S. (2020). Handbook do Curso em Literacia Digital para o Mercado de Trabalho - Construção (2018-2021) (2nd ed.). Instituto Politécnico de Santarém, Escola Superior de Educação. <http://w3.esesantarem.pt/literaciadigital>

2. Barbas, M. P., da Silva, A., Torres, A., Rodrigues, A. P., Cavadas, B., Novo, C., Linhares, E., Hamido, G., Luís, H., Piscalho, I., Samartinho, J., Soares, J. B., Dias, J. M., Teixeira, M., José, M., Uva, M., Silva, M., Lopes, N., Branco, N., Matos, P., Seixas, S., & Colaço, S. (2020). Handbook do Curso em Literacia Digital para o Mercado de Trabalho - Reconstrução (2018-2021) (2nd ed.). Instituto Politécnico de Santarém, Escola Superior de Educação. <http://w3.esesantarem.pt/literaciadigital>

PROJEKT FINANSOWANY PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ.
WYRAŻONE POGLĄDY I OPINIE SĄ JEDNAK
WYŁĄCZNIE POGLĄDAMI I OPINIAMI AUTORA
(AUTORÓW) I NIE MUSZĄ ODZWIERCIEDLAĆ
STANOWISKA UNII EUROPEJSKIEJ ANI EUROPEJSKIEJ
AGENCJI WYKONAWCZEJ DS. EDUKACJI I KULTURY
(EACEA). ANI UNIA EUROPEJSKA, ANI EACEA NIE
PONOSZĄ ZA NIE ODPOWIEDZIALNOŚCI.

**NUMER PROJEKTU: 2023-1-IE01-KA220-
VET-000159740**

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

